

Pedagogická
fakulta
Faculty
of Education

Jihočeská univerzita
v Českých Budějovicích
University of South Bohemia
in České Budějovice

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích
Pedagogická fakulta
Katedra slovanských jazyků a literatur
Oddělení českého jazyka a literatury

Bakalářská práce

Znalost neologismů u žáků 2. stupně ZŠ a víceletých gymnázií

Vypracoval: Ondřej Peterka
Vedoucí práce: PhDr. Milena Nosková, Ph.D.

České Budějovice 2019

Poděkování

Tímto bych chtěl poděkovat za ochotu, vstřícnost a cenné rady při vedení mé práce paní doktorce PhDr. Mileně Noskové, Ph.D. Dále pak za toleranci, nekončící podporu a víru ve mne své přítelkyni a celé rodině. V neposlední řadě děkuji také žákům a učitelům gymnázia a ZŠ za vyplnění dotazníků.

Prohlášení

Prohlašuji, že svoji bakalářskou práci jsem vypracoval samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

Datum: 27. 6. 2019

.....
Ondřej Peterka

Anotace

Bakalářská práce se zabývá neologismy a jejich znalostí u žáků 2. stupně ZŠ a víceletých gymnázií. Práce je rozdělena do dvou částí – teoretické a výzkumné. Teoretická část vymezuje neologismus a dále o něm podává základní informace. Výzkumná část se zakládá na dotazníkovém šetření mezi žáky a dále hodnotí a srovnává jeho výsledky.

Klíčová slova

Lexikologie, neologismus, okazionalismus, nová slova, slovní zásoba.

Abstract

The bachelor thesis deals with neologisms and their knowledge of pupils of lower secondary schools and multi-annual grammar schools. The thesis is divided into two parts – the theoretical and the research part. The theoretical part defines neologism and provides the basic information about it. The research part is based on questionnaire research among pupils. The results of the research are evaluated and compared in this part.

Key words

Lexicology, neologism, occasionalism, new words, vocabulary.

Obsah

Úvod.....	7
TEORETICKÁ ČÁST	8
1. Lexikologie	8
2. Neologie	8
2.1 Pojem neologismus	8
2.2 Historie neologismů	10
2.3 Vznik neologismů	11
2.3.1 Vznik neosémantismů a strukturních neologismů.....	11
2.3.2 Důvody vzniku neologismů	12
2.3.3 Jazyková správnost neologismů	13
2.4 Určování neologismů	13
2.4.1 Kritéria podle Martincové (1983)	14
2.4.2 Kritéria podle Bachmannové (2002).....	14
2.5 Proces vzniku, vývoje a změny neologismu v běžnou lexikální jednotku jazyka.....	14
2.6 Klasifikace neologismů.....	15
2.6.1 Klasifikace neologismů podle vzniku	15
2.6.2 Klasifikace neologismů podle struktury a funkce	16
2.6.3 Klasifikace neologismů podle původu a způsobu tvoření.....	17
2.6.4 Klasifikace neologismů podle různých hledisek	18
3. Okazionalismy, autorská slova (slova neologismům podobná)	19
VÝZKUMNÁ ČÁST	21
4. Metodika práce.....	21
5. Výsledky a vyhodnocení výzkumu	22
5.1 Vyhodnocení sociologické části.....	22
5.2 1. cvičení – Jednoduše vysvětlete pojem neologismus (novotvar):	22
5.2.1 1. cvičení: Hodnocení.....	22
5.2.2 1. cvičení: Srovnání.....	23

5.3	2. cvičení – Napište alespoň jeden neologismus, který znáte (nepište, prosím, ty neologismy, které se vyskytují níže v tomto dotazníku):.....	24
5.3.1	2. cvičení: Hodnocení.....	24
5.3.2	2. cvičení: Srovnání.....	27
5.4	3. cvičení – U následujících neologismů vysvětlete jejich význam:	27
5.4.1	A) <i>Selfie</i>	27
5.4.2	B) <i>Afterparty</i>	30
5.4.3	C) <i>Houmlesák</i>	32
5.4.4	D) <i>Klik</i>	34
5.4.5	E) <i>Emo</i>	37
5.4.6	F) <i>Kazítka</i>	40
5.4.7	G) <i>Zevling</i>	42
5.4.8	H) <i>Hejtovat</i>	44
5.5	4. cvičení – V tomto cvičení zaškrtněte správný význam slova:.....	47
5.5.1	I. <i>Antiklaus</i>	47
5.5.2	II. <i>Privatizace</i>	48
5.5.3	III. <i>Piko</i>	50
5.5.4	IV. <i>Sluníčkář</i>	51
5.6	5. cvičení – Spojte neologismy s významy k nim patřícími:	53
5.6.1	5. cvičení: Hodnocení.....	53
5.6.2	5. cvičení: Srovnání.....	53
	Závěr	54
	Bibliografie	56
	Internetové zdroje	57
	Přílohy.....	58

Úvod

Ve své bakalářské práci se budu věnovat tématu neologismů (novotvarů). Toto téma jsem si vybral, protože se v poslední době velice často setkávám v médiích, na sociálních sítích i v běžné komunikaci s novými, pro mne často neznámými slovy, takže jsem se o této aktuální a zajímavé problematice chtěl dozvědět více. Další důvod, proč jsem si vybral téma neologismů je ten, že mne zajímalo, jak dobře znají neologismy žáci 2. stupně ZŠ a jejich vrstevníci na gymnáziu. Myslím si, že otázka novotvarů je takřka nesmrtelná a bude se v jazyce objevovat tak dlouho, dokud bude existovat sám jazyk.

Bakalářská práce se dělí na dvě části, a to na teoretickou a výzkumnou. Teoretická část je členěna do několika kapitol a podkapitol. První kapitoly se zabývají stručným popisem lexikologie, posléze neologie a pojmu neologismus. Podkapitoly poté toto téma rozvíjejí a popisují pomocí odborných publikací českých jazykovědců.

Výzkumná část je založena na dotazníkovém šetření, které bylo provedeno v 7. a 9. ročnících ZŠ a víceletého gymnázia. Zjištěná data byla zanesena do tabulek a následně vyhodnocena tak, že každá podkapitola se zabývá jedním z celkových 5 cvičení.

TEORETICKÁ ČÁST

1. Lexikologie

Dříve než se zaměříme na samotné neologismy, měli bychom si připomenout, kam vlastně patří. Jazykovědu dělíme na 2 větve, mluvnici (gramatiku) a nauku o slovní zásobě (lexikologii). Tyto 2 nauky se zároveň prolínají a nemají zcela striktní hranice, což je způsobeno zejména tím, že obě zkoumají slovo, ať už je to z pohledu lexikálního, nebo mluvnického. Neologismy řadíme do nauky o slovní zásobě, lexikologie, jedné z hlavních jazykovědných disciplín. Lexikologie zkoumá obsah, formu, funkce pojmenovávacích jednotek a jejich vzájemné vztahy, tedy základní stavivo jazykového projevu. Do lexikologie patří všechno, co se dotýká pojmenovávacího plánu jazyka. V této oblasti můžeme nalézt pojmy jako slovo, sousloví, význam slova, systémová povaha slovní zásoby a vrstvy v ní, stejně jako otázky spojené s významovou a formální stránkou slova.

Nauka o slovní zásobě, lexikologie, dále uplatňuje zejména dva postupy, a to postup sémaziologický, používaný ohledně otázek kolem významu slov, a dále postup onomaziologický, používaný při zkoumání formy a způsobu pojmenování. Ovšem jen pomocí jejich spojení je možno vysvětlení povahy lexikálního systému a složek a vztahů v něm.

Z lexikologie se vyděluje několik samostatných disciplín, jejichž počet a hranice se v různých publikacích liší. Zpravidla se vyčleňují samostatné obory sémaziologie a sémantika (nauky o významu), onomaziologie (nauka o pojmenování), frazeologie (nauka o frazeologických jednotkách), etymologie (nauka o původu slov), onomastika (nauka o vlastních jménech) a lexikografie (nauka o slovníku) (Hauser, 1980, s. 7-8).

K výše zmíněným, z lexikologie vyčleněným vědám přiřazuje Bachmannová (2002) ještě terminologii a dále udává, že lexikologie často spolupracuje i s řadou nefilologických disciplín, mezi něž patří filozofie, logika, psychologie a další (Bachmannová a kol., 2002, s. 243).

2. Neologie

Neologie je lingvistická disciplína zkoumající neologismy (Lotko, 2000, s. 78).

Jiná definice zase říká, že neologie představuje lexikologickou subdisciplínu, jež se zabývá problematikou tvoření a užívání nových lexikálních jednotek, takzvaných neologismů (Adámková a kol., 2013, s. 105).

2.1 Pojem neologismus

Greplova Příruční mluvnice češtiny (1995) se zmiňuje o neologismech jako o relativně nových slovech, zatím pevně nevžitých v paměti mluvčích, nebo tak pociťovaných. Tato slova postupně přichází o příznak novosti, vyskytují se stále častěji a postupně se stávají součástí lexikálního systému. Jako příklad uvádí tato publikace slova *chlebánek*, *sjetina*, *zviditelnit*, *zohlednit*. Proces systematizace neologismů může mít různou délku trvání, avšak některá slova nezakotví vůbec a zmizí jako značná část obrozeneckých neologismů typu *zpěvořečnost* (básnictví), *člověkosloví* (antropologie) nebo *páchnidlo* (voňavka). V dnešní době pochází velké množství neologismů v podobě slov přejatých z cizích jazyků, zejména z angličtiny (Grepl, 1995, s. 95).

Bachmannová (2002) ve své publikaci zase neologismus popisuje jako lexikální jednotku, jež se liší od ostatních součástí aktuální slovní zásoby svou novostí z hlediska vzniku i z hlediska funkce. Neologismy vznikají podle Bachmannové z důvodu nahrazení dosavadního

výrazu výrazem přesnějším, či výraznějším. Jejich vznik se odehrává ve všech komunikačních sférách a útvech národního jazyka. V tvoření se mohou uplatňovat jak obecné, tak i lexikálně sémantické či slohotvorné procesy, jež v dané době nejsou zřetelné. Jelikož jsou neologismy vznikem spjaté s určitou dobou a mívají odlišnou stylistickou hodnotu, charakterizujeme je jako dobově příznakové prostředky současné slovní zásoby. Tvoří tedy určitý opak prostředků zastaralých a archaismů (Bachmannová a kol., 2002, s. 284).

Dle Hausera (1980) jsou neologismy vnímány jako protipól historismů a slov zastaralých. Vysvětluje je jako slova zpočátku užívaná malým množstvím mluvčích, nebo dokonce jen samotným autorem. Postupem času vchází do povědomí mluvčích, tedy do obecného užívání, a tím ztrácejí příznak novosti, což se děje někdy rychle, jindy pomaleji (Hauser, 1980, s. 43).

Lexikon a sémantika (2010) zase pojem neologismus jednostranně zaměřuje na „pozitivní“ změny, obohacující jazyk o něco nového nebo pozměněného, ač vývoj jazyka nevyhnutelně obsahuje i změny „negativní“, které v důsledku znamenají, že jazyk nevyhnutelně s obohacením také nějakou svou součást ztrácí (slova se přestanou používat), ovšem tento druhý pohled na věc se často přehlíží. Neologismus vnímáme tedy jako pojem relativní, jelikož se vztahuje k nové formě, změněnému významu staré formy ve vztahu k jasně vyhlížejícímu a úzce vymezenému období či bodu, který můžeme vymezit jen velice obtížně (Čermák, 2010, s. 219).

Neologismus můžeme vnímat také jako nevžitý, neustálený tvar slova, či nové slovo, popřípadě jeho nové užití, či jinou, v jazyce nově vzniklou či vznikající jednotku. Může se jednat i o jednotku do jazyka převzatou odjinud pro potřebu pojmenovat něco nově vzniklého, nového, a to z důvodů strukturních (Lotko, 2000, s. 78).

Česká lexikologie (1985) shledává jako neologismy lexikální jednotky určité části lexikální zásoby, které lze hodnotit z hlediska současně platných jazykových norem oproti jednotkám v té době běžně používaným, z časového hlediska novým, používaným a perspektivním. Nejde u nich ovšem jen o časový příznak, velký vliv zde hraje psycholingvistika, sociolingvistika a v neposlední řadě také generace mluvčích. Neologismy jsou jednotky aspirující na součásti běžné lexikální zásoby, ať už se jedná o slova přejatá, původně slangová, termíny, odvozeniny, složeniny či kolokvialismy (Filipec, Čermák, 1985, s. 98-99).

Termínem neologismus se rozumí lexikální prostředek, jenž je označován jako nový. Podstata neologismu je pak spatřována v tom, že novotvar dává název novému předmětu, jevu nebo skutečnosti, takže obohacuje vyjadřovací prvky jazyka, anebo se uplatňuje v rovině stylistické, kde zaujímá pozici protikladu k archaismům (Martincová, 1983, s. 10-11).

Neologismus můžeme vnímat také jako jazykovou, zejména lexikální jednotku, charakteristickou příznakem novosti v širším slova smyslu. Ve slovní zásobě pak neologismy známe jakožto protiklady historismů a archaismů. Ze synchronního pohledu pak pohlédneme na neologismus jako díl určité jazykové tendence ve zkoumané době, především v současnosti. Z hlediska sociolingvistického poté nesou neologismy funkci dokumentační, tudíž jsou dokumentem doby, ve které vznikly (Adámková a kol., 2013, s. 105-106).

Jinými slovy řečeno, co bylo nedávno ještě nové, je dnes už běžné (či staré) (Čermák, 2010, s. 219).

2.2 Historie neologismů

Neologismy obsahoval jazyk ve všech svých vývojových obdobích. Z těch nejstarších jsou známy především neologismy Klaretovy (*jepice, děloha, záhněda*). V dalších obdobích zaujaly především neologické pokusy obrozenců Jungmanna, Presla či Poláka. Patřily mezi ně slova jako *pojem, věda, časopis, odstín* nebo *nerost* (Filipec, Čermák, 1985, s. 100).

Hauser (1980) zase píše o neologismech ve vztahu k časové hranici, popřípadě určité epoše. Pojednává také o Klaretových pojmech, jmenovitě tentokrát slova *čtena a hlasna*. Kromě nich se ovšem zmiňuje i o slovech Husovy doby, mezi nimiž uvádí pojmy jako *křivochvalec, břichoplňče* či *hovaditi*. I J. A. Komenský obohatil jazyk o některé neologismy (*točenina, kolotání, školdozorce*). Dalším, kdo v historii obohatil systém o několik slov, byl bezesporu také V. J. Rosa, který objevil slova jako *časoslovo* nebo *přednosta*. V době obrozenců jazyka českého se urodilo velké množství nových slov, za všechny například pojmy jako *vzduch, tklivý, okres* nebo *žralok*. Poslední historická epocha, popsána v této publikaci je doba socialismu, která dala vzniknout slovům jako *pětiletka, svazák, kombajnér* z oblastí techniky, ekonomiky a společnosti a dále slovům *chladnička, panelárna, údržbář, či ministryně*. Nutno podotknout, že posledním jmenovaným slovům přikládá autor značnou váhu, zjevně i ovlivněn dobou, ve které publikaci píše (Hauser, 1980, s. 44).

Historii neologismů zmiňuje, ač pouze okrajově Bachmannová (2002), když uvádí, že existence neologismů se váže do všech období jazykového vývoje a je o nich tedy možno mluvit vzhledem k určité epoše. Jako příklady uvádí neologismy Husovy, Komenského a neologismy doby obrozenecké. Oproti předchozím dvěma autorům ještě zmiňuje, že ve 2. polovině 20. století krystalizuje výzkum nových slov v novou samostatnou vědu, neologii (Bachmannová a kol., 2002, s. 285).

Poslední a nejobsáhlejší publikací, která se neologismům věnuje s ohledem na historii, je *Lexikon a sémantika* (2010) Františka Čermáka, jenž uvádí z historie nejen vše, co již bylo zmíněno u ostatních autorů, ale zmiňuje i dobu křesťanství před historickou dobou češtiny, jež vnesla slovanské pojmy jako *církev, hospodin a křest*.

Dále zmiňuje dobu humanismu od 2. pol. 15. století, která nejen že přinesla vynález knihtisku, ale také objevila slova jako *námitka, živočich, kalendář* nebo *kvartál*.

Doba Daniela Adama z Veleslavína pak dala vzniknout slovům *admirál, cimra, kavalír* a dalším. Pobělohorská doba (po roce 1620) pak přinesla nejen násilný katolicismus, ale i práce Bohuslava Balbína a některé přebujelé, až směšné výrazy jako *čistonosoplena*.

V době národního obrození, kromě již zmíněných učenců a slov, zmiňuje také přírodovědce J. E. Purkyněho či F. Palackého a uvádí slova *odstín*, *věda*, *kyselina*, *národopis* nebo *rostlina*.

Lexikon zmiňuje také dobu kapitalismu 19. a 20. století, jež přinesla pojmy jako *banka*, *hasič*, *obecní úřad*, *svítiplyn* a další. V této době se rozvíjel i sokol M. Tyrše, který jazyk obohatil o *dřep*, *výmyk*, *vzpažit*, či *klek*. V tomto období se projevuje i vliv první republiky přinášející pojmy *četník*, *jogurt* nebo *tramvaj*. Následná okupace a fašismus pak přinesly slova *esesák*, *gestapák*, *hajlovat*, *koncentrák* a další.

Komunistický převrat a doba po něm pak v rámci své ideologie a propagandy přinesl do našeho jazyka hesla jako *estébák*, *kolchoz*, *kulak* nebo *tuzex*.

Autor nezapomíná ani na dobu posttotalitní od roku 1990, ve které se s novými výrazy roztrhl pytel. Za všechny uvádí autor například slova *byznys*, *feťák*, *globalizace* či *stalking* (Čermák, 2010, s. 216-219).

2.3 Vznik neologismů

Neologismy vznikají zejména proto, že společnost potřebuje pojmenovávat věci nové, ale i výrazy již starší nahrazuje výrazem přesnějším a výraznějším. Rovněž člověk vytváří nová slova, když záměrně hledá působivé jazykové vyjádření. Vznik novotvarů pak můžeme předpokládat ve všech vrstvách národního jazyka. Protože jejich vznik je vázán na určitou dobu vzniku, bývají označovány jako prostředky dobově příznakové (Bachmannová a kol., 2002, s. 284).

Neologismy většinou spatřují světlo světa pomocí textů, zejména publicistických a mediálních, kam pronikají z běžně mluveného jazyka. V menší míře se z různých důvodů objevují nová slova i v textech odborných, či uměleckých, ale i běžně mluvených (Adámková a kol., 2013, s. 107-108).

Další možností vzniku neologismů je, že se objeví v projevech, jak už výše zmíněných, tak třeba i ve slangu (Filipec, Čermák, 1985, s. 99).

Lexikon a sémantika (2010) zase upozorňuje, že vznik nových slov nelze vždy brát pouze pozitivně, protože tento jev má i svůj protipól, a stejně tak, jak se na jedné straně systému tvoří neologismy, na druhé straně systém o něco přichází, nějakou svou část ztrácí (Čermák, 2010, s. 219).

2.3.1 Vznik neosémantismů a strukturních neologismů

Adámková (2013) poukazuje na rozdělení neologismů na neosémantismy a jejich protiklad strukturní neologismy. Přibližuje též, jak slova v obou zmíněných skupinách vznikají.

2.3.1.1 Neosémantismy

Neosémantismy vznikají rozšířením již vžitě frazeologické jednotky o další nový význam. Jako příklad uvádí sousloví *být za vodou*, který vyjadřuje význam *být bohatý* a *mít něco nepřijemného za sebou*, ale nově po povodních v roce 2002 také význam *nebýt zasažen povodněmi*. Tyto neosémantismy pak vznikají kvůli potřebě mluvčích pojmenovat nové skutečnosti, či kvůli touze autora ozvláštnit jimi text, popřípadě najít výstižnější vyjádření v textu, anebo se objeví jako výsledek kalkování (rozšíření významu v cizím jazyce a zařazení do českého jazyka). Při vzniku neosémantismů se uplatňuje hned několik sémantických procesů.

Základním z procesů je metaforizace založená na vztahu části a celku, kdy dojde ke vzniku nového významu lexikální jednotky, jako například *zed'*, která značí v internetové komunikaci hlavní stránku sociální sítě *facebook*.

Další neosémantismy vznikají procesem přenosu vlastností a činností z živých entit na neživé, například *smrt* může vystupovat i ve významu *smrt* (rozbití) *počítače*.

Některé další procesy pro vznik neosémantismů mohou být založeny na vztahu člověk – věc. V tomto vztahu mohou fungovat oba směry tvoření. Stejně jako vznikne *vaříč* (drogy) od původního názvu věci, tak může vzniknout i *radnice* (zastupitelstvo) od původního názvu budovy.

Procesem vzniku neosémantismu může být i proces vstupu vlastních jmen a přezdívek konkrétních osob, na jejichž základních povahových či estetických detailech se utvoří dále běžně používané označení. Mladé vlnadné dívky se tak říká *Pamela* podle známé Pamelý Anderson, silnice jsou plné *Schumacherů*, tedy rychlých řidičů po vzoru Michaela Schumachera. Mladý svalnatý muž je pak nazýván Schwarzeneggerem, což je inspirováno hercem a kulturistou Arnoldem Schwarzeneggerem. Tento proces může fungovat nejen u osob, ale stejně tak, jen v menší míře i u toponym.

Metonymické neosémantismy se někdy mohou zakládat na vztahu funkce – činnost, jako tomu je u přejatých substantiv *editor* nebo *asistent* (Adámková a kol., 2013, s. 108-111).

2.3.1.2 Strukturní neologismy

Strukturní neologismy se objevují na základě slov, která už ve slovní zásobě figurují. Vznikají pomocí derivace, jež je brána jako základní proces, zatímco procesy kompozice a abreviace jsou považovány za vedlejší.

V derivaci jsou inovovány primárně substantiva, verba a adjektiva, sekundárně poté adverbia. V tomto způsobu tvoření jsou zaznamenány jisté disproporce vůči celému slovotvornému systému češtiny, a to právě díky již zmíněným 4 slovním druhům.

Neologická vrstva slovní zásoby vytváří zvláštní význam pro kompozici tvořením hybridních kompozit, a to internacionálních i domácích. Jedná se o ty, které vykazují vlastnosti afixů i kořenů. Hovoří se o nich jako o afixoidech. Řadíme k nim i jednotky, jež byly dříve v původním jazyce hodnoceny jako prefixy, například *super-*, *anti-* a další.

Abreviační útvary jsou pak v češtině značně frekventované, v psaných komunikátech hlavně díky své jazykové ekonomii a pro zřehlednění textu. Z mnoha jednotek stojí za zmínění hlavně ty, které vznikají na pozadí vztahových adjektiv. Jedná se především o jednotky *eko* (z ekologický), *foto* (z fotografický) nebo třeba *bio* (z biologický). Jednoznačně se však nedají určit jako nesklonná, protože stejnou konstrukcí se zapisují i některé složeniny (Adámková a kol., 2013, s. 119-127).

2.3.2 Důvody vzniku neologismů

A) Vnější mimojazykové příčiny

Vnější mimojazykové příčiny vzniku neologismů vyvolává společnost svojí touhou dát jméno nově objevené věci. Tyto příčiny se objevují zejména v obdobích převratných změn a nových vynálezů. V minulosti tato období reprezentovala například doba socialismu, která dala vzniknout pojmům jako *stavbař*, *přehradář*, *mixér*, *nadplán*, *tesil* nebo *chozraščot*.

Jak je ze zmíněných slov patrné, pokud neologismy vznikají pro potřeby odborného vyjadřování, bude se jednat zejména o termíny, v dnešní době zejména z odvětví výpočetní techniky. Jako příklad můžeme uvést pojmy jako *procesor* nebo *dekódovač* (Hauser, 1980, s. 44-45).

B) Vnitřní jazykové příčiny

Příčiny pro vznik neologismů, které je třeba uvést jako vnitřní jazykové, jsou stylistické a strukturní. Kvůli potřebě nového stylistického pojmenování vznikají neologismy básnické, což si samozřejmě bezprostředně nežadá společnost, ale může ji ovlivnit dobový názor na básnický jazyk. Takovéto neologismy vznikaly hojně v době národního obrození, byla to především zvláštní básnická slova *lesina*, *lučina*, *skalina*, *prachomrak* a další. V době lumírovců zase vznikla slova jako *les*, *dol*, či *bájnyj*. Dnes se v umělecké oblasti vyskytují neologismy spíše zřídka (Hauser, 1980, s. 45).

C) Strukturní důvody

Strukturní důvody se uplatňují pro vznik nového pojmu tehdy, pokud starší nevyhovuje svou formou. V těchto případech se většinou nové slovo lépe začlení do lexikálního systému, jako tomu bylo například, když novější odvozováním utvořený pojem *parník* nahradil starší *parolod'* (Hauser, 1980, s. 45).

D) Věcné důvody

V některých případech nahradí neologismus slovo, které je již neaktuální z věcných důvodů, kupříkladu díky novému poznání v daném oboru, jako tomu bylo například u termínu *bleskosvod*, jenž nahradil starší *hromosvod*. Nevyhovující význam a změna systému jsou rovněž důvody vedoucími k vytvoření nového pojmu jako v případě přesnějšího *větného členu několikanásobného*, jenž nahradil *větný člen rozšířený*. V tomto případě mají výhodu také jednoslovné názvy, jelikož jsou stručnější a umožňují další odvozování, a to i v případě hovorových či slangových slov. Zmíněné výhody totiž víceslovné názvy nemají. I proto se ze starší *železné dráhy* stala *železnice* a ze *závodníka ve sjezdu* vznikl *sjezdař* (Hauser, 1980, s. 45).

2.3.3 Jazyková správnost neologismů

Neologismy, jak již bylo výše zmíněno, se netvoří jen ve spisovném jazyce, nýbrž i v hovorové češtině, slangu i obecné češtině, a to způsobuje, že ne vždy svou strukturou odpovídají normě. Pro toto tvrzení můžeme v minulosti najít celou řadu důkazů. Mezi nimi například *člověkohodina*, *práceden* jakožto nápodoba ruských slov.

Pokud se proti takovým slovům začne včas vystupovat, v některých případech se jich jazyk ještě dokáže zbavit, jako tomu bylo u slova *protiplán*, které nahradilo vhodnější *nadplán*. Stejně tak ale můžeme uvést slova, jenž vznikla neústrojně, ale jejich rozšíření se už zastavit nepodařilo. Jsou to například *majitel* nebo *kamenolom* (Hauser, 1980, s. 48).

2.4 Určování neologismů

Ať už nahlížíme na neologismy z hlediska onomaziologického, nebo z hlediska sémantického (tato hlediska mají využití nejen v lexikologii obecně, ale i konkrétně v neologii), musíme vždy při přiřazování slov do skupiny neologismů postupovat dle určitých kritérií. Tato kritéria se však v literatuře různí, proto si uvedeme kritéria podle více zdrojů.

2.4.1 Kritéria podle Martinové (1983)

Martinová uvádí, že při rozhodování, zda je určité slovo neologismus, se rozhoduje podle těchto různorodých, mimojazykových i jazykových kritérií:

1. *Kritérium časové* – stanovení určitého časového mezníku, od nějž jsou slova, která obohatila slovní zásobu, neologismy
2. *Kritérium prvního výskytu, či záznamu* – v prvním záznamu se vždy jedná o neologismus
3. *Kritérium hodnocení slov uživateli jazyka* – za neologismy byla považována slova, která uživatelé jazyka označili jako nová nebo zvláštní
4. *Kritérium charakteru aktuální lexikální normy* – zařazují se k neologismům ty lexikální jednotky, které se jeví nově vzhledem ke spisovné lexikální normě jazyka

Ukázalo se ovšem, že zmíněné rozdělení podle kritérií nefunguje zcela uspokojivě zejména pro lexikografii (tvorbu slovníků), proto se začalo pracovat na další nové metodice kritérií pro určování neologismů (Martinová, 1983, s. 12-13).

2.4.2 Kritéria podle Bachmannové (2002)

Bachmannová rovněž používá k vymezení konkrétních lexikálních jednotek jako neologismů soubor kritérií, jmenovitě těchto:

1. *Kritérium časové* – doba vzniku
2. *Kritérium jazykové variety (útvary)* – útvar, v němž neologismy vznikají a uplatňují se (spisovný jazyk, běžná mluva, slang atd.)
3. *Kritérium strukturní* – funguje na principu základního vztahu mezi formou a obsahem
4. *Kritérium lexikalizace a uzualizace* – hledí na zapojení jednotky do lexika a na zobecnění v úzu
5. *Kritérium psychologické* – pouze v některých koncepcích neologismů, klade důraz na pocítění novosti mluvčími

Kritéria v této publikaci nejsou nijak zpochybněna jako v předchozím případě, z čehož tušíme, že tento systém kritérií pro určování neologismů je zřejmě funkční, v čemž může hrát roli i fakt, že obě publikace dělí 19 let (Bachmannová, 2002, s. 284).

2.5 Proces vzniku, vývoje a změny neologismu v běžnou lexikální jednotku jazyka

Neologismus se často povede lexikologicky zaregistrovat a zapsat až se značným zpožděním, vzhledem ke skutečnému momentu, v němž se vyskytl. Je publikován až po určité době, a zpravidla tak v době lexikografické publikace už daný pojem vůbec neologismem není (Čermák, 2010, s. 219).

Nové slovo často při svém vstupu do jazyka zná a používá jen velice úzká skupina mluvčích, někdy dokonce pouze jediný mluvčí (autor slova). Postupně se ale slovo šíří a v momentě, kdy se dostane do četnějšího obecného užívání, ztrácí příznak novosti a přestává

tak představovat neologismus. Rychlost tohoto procesu se může různit a bude tak pro každé slovo individuální (Hauser, 1980, s. 43).

Výše popsaný proces zmiňují i autoři Filipec s Čermákem ve své publikaci (1985) a nazývají ho *Změna neologismu v jednotku běžného jazyka*. Tato změna podle nich probíhá v těchto 4 etapách:

1. *Časový moment, kdy se nová jednotka objeví*
2. *Nová jednotka se užije v projevu, textu, patří k periférii systému, není reprodukovatelná a má nízkou frekvenci*
3. *Jednotka se užívá, ale má příznak novosti, přechází z periférie k centru systému a je omezeně reprodukovatelná*
4. *Jednotka se užívá běžně, stává se jazykovou a společenskou hodnotou v komunikační praxi, je reprodukovatelná a frekventovaná* (Filipec, Čermák, 1985, s. 100).

2.6 Klasifikace neologismů

Stejně tak jako u ostatních částí práce, ani v klasifikaci není uspořádání u všech lingvistů totožné, a proto existuje hned několik klasifikací neologismů, které zde nyní uvedeme.

2.6.1 Klasifikace neologismů podle vzniku

Klasifikaci neologismů podle jejich vzniku má na svědomí dvojice autorů Filipec, Čermák (1985), kteří novotvary rozdělili následovně do 3 skupin.

2.6.1.1 Neologismy vzniklé z existujících lexikálních forem:

I. změnou těchto forem (ne vždy se jedná o spisovné):

1) Derivací (odvozením): *bagrák*, *nedělák* (ten, kdo nedělá); *kontaktník* (ten, kdo navazuje kontakty); *jednačka* (jednání, nebo jednací síň); *zpěvule* (zpěvačka)

2) Kompozicí (skládáním): *celosvařovaný*; *rychlouzávěr*; *čtyřčočkový* (objektiv); mezosobní (vztahy); některé složeniny se nachází bezprostředně na hranici samé únosnosti: *hlavostroj*, *hrdlomandle*, *poleřadí*

3) Krácením: *agitbrigáda*; *hávées* (Hlavní výrobní správa); *zéteška* (Zemědělská technická škola); *pšeto* (kříženec pšenice a žita)

4) Zpětnou derivací: *plzeň* (pivo); *gothaj* (salám)

5) Souslovím: *raketojaderné odzbrojení*; *koksochemická situace*; *kočkování se včelstvy*

6) Frazémem: *dát do kupy* (manšaft); *mít všechno na zádech* (na starosti) a některé kolokvialismy

7) Metajazykové neologismy: *bokovost*; *předozadnost*; *zokolnostnění*

2. využitím, či zachováním stejné lexikální formy:

1) Neologismy, vzniklé změnou slovního druhu, popřípadě konverzí

2) Sémantické neologismy, nové významy slovních forem, vznikající především sémaziologicko-onomaziologickou derivací

3) Nová užití již existujících slov v existujících významech

2.6.1.2 Neologismy vzniklé přejímáním lexikální jednotky, zejména cizojazyčné:

1. **Citátová slova a termíny:** *ajatolláh* (iránský náboženský titul); *jazzman*; *gastarbajtr*; *aquaplanning* (smyk vozidla na vodě); *buqarie* (strunný nástroj v tamburašském souboru)
2. **Odvozeniny:** *anihilace* (hmoty); *derniéra* (opak premiéry); *algoritmizovat*; *cyklovat* (akumulátor)
3. **Složeniny, a to i hybridní:** *agroekologie*; *alfanumerický*; *antiromantik*; *multivitamínový*; *supergigant*

2.6.1.3 Neologismy vzniklé tvořením pojmenování, tedy nových lexikálních forem (převažují cizí lexémy):

1. Zaznamenaná je například odvozenina *krikrikovat* z českého citoslovce *kri* (*krtinožka si krikrikovala*) (Filipec, Čermák, 1985, s. 100-101).

2.6.2 Klasifikace neologismů podle struktury a funkce

V rámci klasifikace neologismů se autorský tým kolem Jarmily Bachmannové rozhodl rozdělit ve své publikaci (2002) neologismy na 2 velké skupiny s ohledem na hledisko struktury a hledisko funkce.

2.6.2.1 Strukturní hledisko

Ze strukturního hlediska se neologismy dělí na tyto:

1. **Slovotvorné neologismy**, například *stánkař*, *videozáznam*, *videokavárna*, *ekozboží*, či slova utvořená ze zkratek jako *eseróčko*, *céděčko* nebo *písíčko*
2. **Přejatá slova**, jako třeba *gambler* a *snowboarding*
3. **Neosémantismy**, slova s novým významem, například *divize* (oddělení nebo skupina, úsek určité organizace podniku), *hvězdný* (vynikající, špičkový)
4. **Víceslovná (sdružená) pojmenování** jako *sametová revoluce*, *divoká karta*, *mobilní telefon*, daň z přidané hodnoty
5. **Frazémy**, například *být stejné krevní skupiny*, či *být mimo mísu*

2.6.2.2 Funkční hledisko

Podle funkčního hlediska považujeme za neologismy i takové jednotky, které jsou vázané na pracovní, zájmové a sociální a další prostředí. Tato slova se mění a přehodnocuje se jejich první (profesní, slangová, odborná, či jiná) příznakovost. Podle této teorie jsou neologismy i pojmy, které se kdysi přestaly užívat, ale po nějaké době se jejich užívání oživilo, například *radní* (člen obecní rady (Bachmannová a kol., 2002, s. 285).

2.6.3 Klasifikace neologismů podle původu a způsobu tvoření

Neologismy můžeme rozdělit podle jejich původu, a to na dvě skupiny. Jmenovitě tedy rozdělujeme neologismy na skupinu původu domácího a na skupinu původu cizího.

A) **Domácí neologismy** pak tvoříme pomocí běžných produktivních prostředků a postupů.

Podle způsobu utváření tedy můžeme rozlišit několik typů novotvarů:

1. **Slovotvorné neologismy** – Nová pojmenování, která jsou tvořena převážně odvozováním a zastoupena u mnoha slovotvorných typů:

- Konatelské názvy s příponou *-ář*: *rostlinář, údržbář, výsadkář*
- Přechýlená jména s příponou *-ka*: *pedagožka, kosmonautka, dispečerka*
- Přechýlená jména s příponou *-yně/-kyně*: *ministryně, běžkyně*
- Přechýlená jména s příponou *-ice*: *jeřábnice, poručice, zdravotnice*
- Názvy prostředků zařízení a nástrojů s příponou *-č*: *čítač, děrovač*
- Názvy prostředků zařízení a nástrojů s příponou *-ka/-čka*: *převodovka, mraznička*
- Názvy frekvencí jevů s příponou *-ost*: *sledovanost, porodnost, sňatečnost*
- Dokonavá slovesa tvořená předponou: *združstevnit, znárodnit, odsouhlasit*
- Složeniny (méně časté): *ropovod, rychlodráha, vícestupňový*
- Hybridní složeniny s první částí cizího původu: *autobrzdy, elektrospotřebiče*; a slova s první částí cizího původu: *minisukně, minipovídka*; domácí slovo v kombinaci s cizím: *sklolaminát*
- Zkratky (názvů podniků a institucí): *VÚMS* (Výzkumný ústav matematických strojů), *OZB* (osobní zdravotnický balíček); a slova zkratková: *jekor, alobal, kovral*

2. **Souslovné neologismy** – Z běžných slov se v jazyce tvoří nová sousloví jako *nosná raketa, neutronová bomba, vodní slalom, přenosový vůz, bytová jednotka, domov důchodců*

3. **Frazeologické neologismy** – Díky publicistice víme, že neologismy se tvoří i ve sféře frazeologické, jako například přirovnání *hučí jako buldozer* nebo frazeologismy *mírová ofenzíva, raketový nástup* (zejména ve sportu).

4. **Sémantické neologismy** – Nové významy dostávají i slova, která jsou v jazyce běžná, jako třeba *pionýr* (nově příslušník dětské organizace), *družina* (školní zařízení) nebo *ještěrka* (vozík).

B) Neologismy cizího původu se objevovaly v jazyce vždy a tvořily tak základní princip vytváření nových slov v jazyce. Oproti domácím neologismům se jedná o pojmy nemotivované, vystupující jako značková pojmenování. Přejímání slov se týká dnes v podstatě všech oborů, což dokazují slova jako *kosmonaut*, *neutron*, *stereotyp*, *laser*, *gril* nebo *raketoplán* (Hauser, 1980, s. 46-47).

2.6.4 Klasifikace neologismů podle různých hledisek

V publikaci Problematika neologismů v současné spisovné češtině Olgy Martinové (1983) se objevuje také rozdělení neologismů, které vnímá neologismy poněkud z širšího pohledu:

1. **Neologismy z hlediska vztahu jazyka a společnosti** – v tomto dělení se uplatňují již zmíněné vnitřně jazykové, ale i mimojazykové faktory, a to v různém poměru. Tato problematika vyžaduje sociolingvistický přístup. Jako příklad můžeme uvést *jánabráchismus*, *dřevodrt* nebo třeba *reportér* (Martinová, 1983, s.23).
2. **Neologismy z hlediska genetického** – jedná se pojmenování osob, věcí, dějů, vlastností a dalších. Tato pojmenování získávají svou podobu z jiných jazyků, nebo se vytvářejí pojmenování nová.

Do této skupiny se řadí také neologismy, jež pojmenovávají myšlenkový obsah novou formou. Tvoří se pomocí kategorie mutační (*rozborář*, *karosář*, *koučovat*, *učebnicový*), kategorie modifikační (*gynekoložka*, *fakturantka*, *nemačkový*, *doprojektovat*) a kategorie transpoziční (*odlesnění*, *rozcrčelý*, *bezúročně*).

Patří sem i neologismy, které pojmenovávají obsah a dále se dělí na pojmenování víceslovná (*civilní obrana*, *korunkový uzávěr*) a na nová pojmenování sémanticky tvořená (*mánička* jako dlouhovlasý mladík nebo *buldoček* jako revolver).

Jako další součástí této skupiny shledáváme neologismy pojmenovávající již dříve pojmenovaný obsah. Tyto neologismy se dále člení na neologismy jednoslovné, vzniklé z pojmenování víceslovného (*občanka* z občanské legitimace, či *nákladák* z nákladního automobilu), neologismy vzniklé úpravou fundujícího slova (*sváča* ze svačiny, *hydrodoprava* z vodní dopravy) a neologismy vzniklé na základě totožné onomaziologické struktury (*tramvaják* z tramvajář, či *baculátko* od baculáček).

3. **Neologismy z hlediska funkčního** – v tomto případě se každá nová jednotka opírá o již existující, motivující slovo, je tedy určena rysem novosti. Takto utvořená nová pojmenování mohou být motivovaná i nemotivovaná (přejímaná). Motivované jednotky pojmenovávají skutečnost pomocí výrazu, jenž byl vzatý za základ označení určité osoby, vlastnosti, věci a podobně. Příkladem jsou slova jako *dramaturgovat*, *režimování*, *plachták* na pozadí slova větroň).
4. **Lexikální neologismy** – za lexikální neologismy pokládáme ta pojmenování, která se vzhledem k existujícímu souboru lexikálních jednotek alespoň v některém rysu

značícím nové pojmenování vyznačují příznakovostí, jenž se do současné slovní zásoby ještě nezařadila, ale má pro to dobrý předpoklad uplatnit se z hlediska významové, formální a stylové slovní zásoby.

5. **Neologismy okazionální** – tak jako ostatní skupiny neologismů i okazionality jsou tvořeny rysem novosti. Na rozdíl od lexikálních neologismů ale nemají předpoklad, že se stanou platnou a ustálenou součástí slovní zásoby. Frekvence objevování okazionality je poněkud nižší než u ostatních druhů neologismů. Můžeme je charakterizovat jako neologismy básnické, individuální či stylistické. Jako příklad můžeme uvést slova *čvachtavé moře*, *adélismus* a *polopatismus* (Martincová, 1983, s. 23-142).

3. Okazionality, autorská slova (slova neologismům podobná)

Jako okazionality vystupují v češtině slova, která můžeme nazvat též příležitostnými neologismy. Tato slova na rozdíl od vlastních neologismů nedisponují potenciálem včlenit se do lexikálního systému jazyka, anebo je tato možnost pouze velice malá. Nejčastěji jsou neologismy použity pouze jednorázově a ozvláštňují situaci, nebo vyjadřují osobní postoj pisatele, mluvčího, takže jejich komunikativní funkce je spíše zanedbatelná.

Okazionality se objevují nejčastěji v poezii, kde jsou často nazývány autorskými slovy a plní hlavně estetickou funkci, jedná se o prvek stylistický. Jejich výskyt není zvláštností ani v publicistice (ne tak častý jako v poezii), ať už mluvené nebo psané. Okazionality, výsledek individuálního řečového aktu, se objevuje zcela nenadále, čímž je také rozdílný od vlastních neologismů. Lze ho tedy považovat za lexikální jazykový prostředek, vyjadřující postoj pisatele, popřípadě mluvčího, k předmětu sdělení. Co se týče tvoření okazionality, může se jednat prakticky o jakýkoli slovní druh. Jako příklad můžeme uvést slova jako *koukač* Roberta Křesťana, *presvědčovač* Václava Havla nebo *třešestismus* Václava Klause (Okazionality v současné české publicistice, [online] [cit. 2019-06-27]).

Lotko (2000) popisuje okazionality jako *slovo nebo jiný jazykový prostředek užitý nebo vyskytující se v řeči náhodně, řídko, příležitostně, mimořádně, okazionality zřídka pojmenovávají nové předměty, jevy apod., častěji vyjadřují citově hodnotící postoje mluvčího, např. osvětřený (turista), mlčitel* (Lotko, 2000, s. 81).

Bachmannová (2002) pak u popisu hesla *neologismus* konstatuje, že okazionality, individualismy, módní neologismy a dobová slova představují specifické typy funkčních neologismů, dále však již problematiku okazionality na tomto místě nerozvádí (Bachmannová a kol., 2002, s. 285).

Věnuje se ovšem samostatně pojmu *okazionality*, jenž spatřuje jako pojmenování, vzniklé zpravidla pro jedno konkrétní použití, které musí být podmíněno určitým kontextem. Jako příklad uvádí pojem *literalizace*, který je užit ve významu dodávání něčemu literárního rázu. Co do výskytu se okazionality objevují ve sféře umělecké, esejistické a publicistické, ale i ve sféře odborné a projevech běžně mluvených. Rozdíl mezi okazionality a neologismy pak vidí v tom, že okazionality nebývají přijaty společností do běžného používání a uchovávají si tak svou novost, neobvyklost a výrazovou neotřelost nezávisle na době svého vzniku. Z hlediska četnosti výskytu bývají okazionality označovány jako slova řídká. O okazionality se často mluví jako o slovech individuálně tvořených, slovech autorských, o hapax legomena, o kontextových neologismech, autorských neologismech, básnických

neologismech, nebo dokonce o uměleckých neologismech (Bachmannová a kol., 2002, s. 292-293).

Adámková (2013) tomuto tématu věnuje jednu celou podkapitolu s názvem *Okazionalismy, autorská slova, potenciální lexémy*. V této kapitole se dozvídáme, že se jedná o skupinu lexikálních jednotek, stojící na pokraji neologické slovní zásoby. Tyto jednotky se obvykle váží na jeden, ale i více textů, ve kterých zastávají funkci komunikačně-sémantickou, ovšem bez tendence uplatňovat se v jazyce šířeji. Do této skupiny patří vlastní okazionalismy, slova autorská a potenciální lexémy. Okazionalismy nejčastěji nepojmenovávají nové skutečnosti, nýbrž přehodnocují pojmenování dosavadní, mívají hodnotící příznak a vyznačují se častou expresivitou. Do této skupiny patří také okazionální neosémantismy, naopak sem nemůžeme přiřadit žvatlání v dětské řeči, ani slova vzniklá nezáměrnou chybou mluvčího v komunikaci. Jako příklady jsou zde uvedena slova *překlausováno*, *klusomanka*, *novák* ve významu divák TV Nova, *španělít* jakožto učít se španělsky, *sněháňky* jako univerbizace spojení sněhové přeháňky a další. Připomenutí se dočkali i nejčastější tvůrci takovýchto autorských slov literáři Vladimír Holan, Bohumil Hrabal, Karel Čapek, Ivan Vyskočil, Oldřich Mikulášek nebo Ivan Wernisch (Adámková a kol., 2013, s. 113-115).

Některá autorská slova, tedy nová slova, u kterých ale v tomto případě známe autora, připomíná také Hauser (1980) ve své publikaci. Jako první se dočkal zmínky Adolf Sax, jehož jméno posloužilo pro vytvoření označení hudebního nástroje *saxofonu*. Slovo *liliput* pak vymyslel Johnathan Swift a dílo *Utopie* Thomase Moora dalo jméno celému filozofickému směru. Slovo *altruismus* zase objevil zakladatel sociologie Auguste Comte. Z Čechů si takto světově známé slovo připsal Karel Čapek, když použil ve hře R.U.R. pojem *robot*. I někteří další Češi si připsali básnický neologismus, jmenovitě třeba Karel Poláček a jeho sloveso *šťavnat* nebo adjektivum *kostižerný* Františka Halase. Tato autorská slova, která byla použita pouze jednou, se pak nazývají hapax legomenon (Hauser, 1980, s. 47-48).

VÝZKUMNÁ ČÁST

Výzkumná část této bakalářské práce se zabývá především výzkumem znalosti neologismů u žáků 7. a 9. tříd ZŠ a jejich paralelních ročníků na víceletých gymnáziích. Cílem této práce je zjistit, jakou úroveň znalostí mají výše zmínění žáci v oblasti neologismů v českém jazyce, analýza získaných výsledků a jejich srovnání vzhledem k věku a škole zúčastněných respondentů.

4. Metodika práce

Ve své bakalářské práci jsem uplatnil kvantitativní metodu výzkumu, která se zakládala na dotazníkovém šetření. Při sestavování dotazníků jsem vycházel z informací získaných v Databázi excerpčního materiálu Neomat, provozované Ústavem pro jazyk český Akademie věd České republiky. Dále jsem tvořil otázky dotazníku za pomoci speciálních a nenormativních slovníků *Nová slova v češtině*, *Slovník neologismů 1. Nová slova v češtině*, *Slovník neologismů 2* kolektivu autorů pod vedením Olgy Martincové (Neomat, [online] [cit. 2019-06-27]).

Výzkum byl zaměřen na žáky 7. a 9. třídy ZŠ a jejich vrstevníky z víceletého gymnázia. V dotazníku jsem zvolil první 3 cvičení otevřená, která měla prokázat či vyvrátit, zda žáci chápou pojem neologismus, zda zvládnou uvést libovolný příklad neologismu a jestli dokáží vysvětlit význam některých neologismů. Pro další 2 cvičení jsem pak zvolil cvičení uzavřená.

V samotném začátku dotazníku byly umístěny otázky sociologického charakteru, a to jedná-li se o žáky *GYMNÁZIA/ZÁKLADNÍ ŠKOLY*, navštěvující *7./9. ročník* a zda je vyplňujícím *CHLAPEC/DÍVKA*.

V prvním cvičení byla žákům zadána otázka *Jednoduše vysvětlete pojem NEOLOGISMUS (novotvar):*

Ve druhém cvičení měli žáci odpovědět na otázku *Napište alespoň jeden neologismus, který znáte:*

Třetí cvičení vyžadovalo po žácích vlastní vysvětlení pojmů *selfie*, *afterparty*, *houmlésák*, *klik*, *emo*, *kazítka*, *zevling* a *hejtovat*.

Ve cvičení čtvrtém měli žáci vždy k danému neologismu vybrat a zaškrtnout jeho správný význam ze tří předepsaných možností, a to u čtyř pojmů, jmenovitě u slov *antiklaus*, *privatizace*, *piko* a *sluníčkář*.

Druhé otevřené cvičení žádalo po respondentech, aby k pojmům řazeným pod sebe v levém sloupci, jmenovitě ke slovům *psomil*, *mikrovlňka*, *smajlík*, *VIP*, *lobbovat*, *dealovat*, *kérka* čili *kéruňk* a *ufologie*, přiřadili příslušné správné významy ze druhého sloupce.

Dotazníky vyplňovali žáci v rámci vyučování během hodin českého jazyka a zadávali jim je jejich učitelé a učitelky. Pracovali jednotlivě a měli dostatek času na důkladnou kontrolu (nejčastěji 25-35 minut od udělení poslední instrukce k systému vyplňování). Po vyplnění všemi žáky ve třídě byl dotazník odevzdán. Do tohoto výzkumu se zapojilo celkem 133 respondentů, lépe 38 žáků 7. ročníku ZŠ, dále 31 žáků paralelního ročníku gymnázia. Poté 42 žáků 9. ročníku ZŠ a 22 žáků opět paralelního ročníku víceletého gymnázia.

5. Výsledky a vyhodnocení výzkumu

5.1 Vyhodnocení sociologické části

Ze sociologické části dotazníků je zřetelné následující:

Výzkumu se celkově zúčastnilo 133 žáků, z toho 80 žáků ZŠ (38 žáků 7. ročníku a 42 žáků 9. ročníku) a 53 žáků gymnázia (31 žáků 7. ročníku a 22 žáků 9. ročníku). Žáků ZŠ byla tedy většina, 60,2 %, zatímco žáků gymnázia jen 39,8 %, tedy menšina. Dále také ze zjištěných dat vyplývá, že výzkumu se zúčastnilo více chlapců (72 = 54,1 %) než dívek (61 = 45,9 %). Dále ve všech třídách bylo více chlapců než dívek, s výjimkou 9. ročníku gymnázia, kde bylo 12 dívek a pouze 10 chlapců (viz Tabulka 1).

Tabulka 1 – Neologismy – Sociologická část – Celkové hodnocení:

Neologismy – Sociologická část: Celkové hodnocení					
	Žáků v	CHLAPCŮ/%		DÍVEK/%	
7. ročník ZŠ	38	20	52,6 %	18	47,4 %
7. ročník GYMNÁZIUM	31	19	61,3 %	12	38,7 %
9. ročník ZŠ	42	23	54,8 %	19	45,2 %
9. ročník GYMNÁZIUM	22	10	45,5 %	12	54,5 %
Celkem CHLAPCŮ/DÍVEK	72/61	72	54,1 %	61	45,9 %
Celkem žáků ZŠ/Gymnázium	80/53	59,7 %	40,3 %	60,7 %	39,3 %
Celkem žáků		133			

5.2 1. cvičení – Jednoduše vysvětlete pojem neologismus (novotvar):

V 1. cvičení bylo po respondentech požadováno, aby se pokusili vysvětlit, co znamená pojem neologismus, což by dle předpokladu měli alespoň nejjednodušším způsobem zvládnout i žáci v 7. ročníku ZŠ. Celá správná odpověď pro 1. cvičení zní: *nevžitý, neustálený tvar, nové slovo, popř. jeho nové užití n. jiná jednotka v jazyce vzniklá, resp. vznikající, popř. do něj převzatá odjinud z potřeby pojmenovat něco nového (např. grant, folkař) (Lotko, 2000, s. 78).* Další správnou možností je toto tvrzení: *Neologismy jsou vnímány jako protipól historismů a slov zastaralých (Hauser, 1980, s. 43), nebo nově utvořený jazykový prostředek (tvar, slovo) (Havránek, 1989, s. 352).*

Vzhledem k náročnosti a odbornosti přesných definic byla hodnocena jako správná i odpověď, která se definici neologismu, byť jen vzdáleně, přiblížila.

5.2.1 1. cvičení: Hodnocení

Tabulka 2 – Neologismy – 1. cvičení – Hodnocení 7. ročník ZŠ – Vysvětlete pojem neologismus:

Neologismy - 1. cvičení: Hodnocení 7. ročník ZŠ			
Jednoduše vysvětlete pojem neologismus:			
Nevyplněno*	Nová (nově vzniklá) slova	Hovorová slova*	Počestělá slova*
47,4 %	10,5 %	7,9 %	7,9 %
Zkratky slov*	Zjednodušená pojmenování*	Nějaké slovo*	Synonymum*
2,6 %	7,9 %	2,6 %	13,2 %

* tato odpověď byla chybná

Tabulka 3 – Neologismy – 1 cvičení – Hodnocení 7. ročník víceletého gymnázia

Neologismy - 1. cvičení: Hodnocení 7. ročník víceletého gymnázia	
<i>Jednoduše vysvětlete pojem neologismus:</i>	
Nová (nově vzniklá) slova	Novodobá slova, brzo zaniknou či z nich budou historismy*
90,3 %	9,7 %

* tato odpověď byla chybná

Tabulka 4 – Neologismy – 1. cvičení – Hodnocení 9. ročník ZŠ – Vysvětlete pojem neologismus:

Neologismy - 1. cvičení: Hodnocení 9. ročník ZŠ			
<i>Jednoduše vysvětlete pojem neologismus:</i>			
Nevyplněno*	Nová (nově vzniklá) slova	Slangová slova*	Počestělá slova*
14,3 %	40,5 %	2,4 %	7,1 %
Moderní slova (v trendu)*	Nově převzatá sl. ze starých slov*	Hovorová slova*	Synonymum*
7,1 %	16,6 %	2,4 %	2,4 %
Slova, co se brzo ztratí*	Sl. ze společnosti mladých*	Slova, která vznikají*	
2,4 %	2,4 %	2,4 %	

* tato odpověď byla chybná

Tabulka 5 – Neologismy – 1 cvičení – Hodnocení 9. ročník víceletého gymnázia

Neologismy - 1. cvičení: Hodnocení 9. ročník víceletého gymnázia		
<i>Jednoduše vysvětlete pojem neologismus:</i>		
Nevyplněno*	Nová (nově vzniklá) slova	Slovo dříve, s jiným výrazem než dřív*
4,5 %	77,5 %	4,5 %
Počestělá slova*	Novodobý (moderní) výraz*	Dříve neužívané slovo, dnes ve slovníku*
4,5 %	4,5 %	4,5 %

* tato odpověď byla chybná

5.2.2 1. cvičení: Srovnání

Respondenti zanechali celkem ve 25 případech (18,8 %) místo pro odpověď nevyplněné, oproti tomu jsem zaregistroval hned 66 správných odpovědí, což činí 49,6 % z celkového počtu odpovědí. Nejúspěšnější v tomto cvičení byl 7. ročník víceletého gymnázia s 28 správnými odpověďmi (90,3 %), o něco méně správných odpovědí bylo zaznamenáno v 9. ročníku víceletého gymnázia se 77,5 % správných odpovědí, ještě méně, 40,5 % správných odpovědí, si připsal 9. ročník ZŠ, podle očekávání nejméně správných odpovědí bylo zaznamenáno v 7. ročníku ZŠ, a to pouhé 4 (10,5 %). Ostatních 42 respondentů v tomto cvičení vyprodukovalo 15 dalších variant odpovědí, mezi kterými se objevovaly nejčastěji domněnky, že neologismus je vlastně *synonymum*, *hovorové slovo*, *přejaté (počestělé) slovo*, že se jedná o *zkratky*, *slangové výrazy*, nebo o *novodobá slova, ze kterých budou brzo historismy, či zaniknou* (viz tabulky 2-5).

Setkal jsem se ovšem ještě s pár zajímavými jevy, a sice v několika případech s naprosto totožnými odpověďmi se stejnou formulací odpovědi, a to vždy ve dvou hned po sobě odevzdaných dotaznících. Je možné, že se jedná o značnou náhodu, ale spíše, podle mého mínění, v některých případech, o doplňování odpovědí u otevřených otázek ve dvojicích

nebo opisování. Tento jev se objevil v 7. i v 9. ročnících, a to přibližně ve stejné míře na ZŠ i na víceletém gymnáziu. Druhým jevem, vyskytujícím se v jednom případě, bylo konstatování respondenta ve znění *na tohle Vám kašlu*, rovněž u otevřené otázky. Stalo se tak zřejmě z důvodu nevědomosti, či ignorace otázek, které jej nebaví. Tento respondent byl, oproti předpokladu, z 9. ročníku víceletého gymnázia.

5.3 2. cvičení – Napište alespoň jeden neologismus, který znáte (nepište, prosím, ty neologismy, které se vyskytují níže v tomto dotazníku):

V tomto cvičení bylo po respondentech požadováno, aby uvedli alespoň jeden neologismus, ale ještě lépe, aby uvedli co nejvíce neologismů, které znají z běžného života.

Správných odpovědí pro 2. cvičení mohlo být mnoho, a proto k vyhodnocení cvičení byla použita Databáze excerpčního materiálu Neomat. Do databáze byla vždy vložena odpověď respondenta a následným srovnáním s obsahem databáze bylo zjištěno, jedná-li se o správnou nebo chybnou odpověď (Neomat, [online] [cit. 2019-06-27]).

5.3.1 2. cvičení: Hodnocení

Tabulka 6 – Neologismy – 2. cvičení – Hodnocení 7. ročník ZŠ – Napište alespoň jeden neologismus, který znáte:

Neologismy – 2. cvičení: Hodnocení 7. ročník ZŠ						
<i>Napište alespoň jeden neologismus, který znáte (nepište, prosím, ty neologismy, které se vyskytují níže v tomto dotazníku):</i>						
Nevyplněno*	Cucák*	Joint	Like, Lajk, Lajkovat	E-sport	Gambling	Snap
50,0 %	2,3 %	2,3 %	6,7 %	2,3 %	4,4 %	2,3 %
Chill*	BRO*	Týpek	Emoji	Mess*	Hashtag	Cizí
2,3 %	4,4 %	2,3 %	2,3 %	2,3 %	2,3 %	2,3 %
Mojmer*	Chatovat	Idk*	Pohyb, Hýbat se*	Obraz*		
2,3 %	2,3 %	2,3 %	2,3 %	2,3 %		

* tato odpověď byla chybná

V 7. ročníku ZŠ je 38 žáků. Jelikož někteří napsali více variant odpovědí, získali jsme celkově 44 variant odpovědí. Většina žáků (22) v tomto ročníku nenapsala žádnou odpověď a tvořila tak 50 % ze všech odpovědí. Pouze jednu, ale špatnou odpověď, zapsalo 7 žáků (15,9 % ze všech odpovědí v ročníku), naopak jednu správnou odpověď zaznamenalo 5 žáků v tomto ročníku (11,4 % ze všech odpovědí v ročníku). Dva žáci poté zaznamenali každý po 2 odpovědích, obě správné. Jen jeden žák napsal 3 odpovědi (6,8 % ze všech odpovědí v ročníku), z nichž 2 byly správné a jeden žák zaznamenal rovněž 3 odpovědi (6,8 % ze všech odpovědí v ročníku), ale jen jednu z nich správnou.

Ze správných odpovědí žáci nejčastěji zapsali slova *lajk, like, lajkovat, gambling, emoji, joint* a další (viz tabulka 6). Z nesprávných odpovědí žáci jmenovali slova *bro, cucák, mess* a jiná (viz tabulka 6). Při hodnocení tohoto cvičení bylo využíváno Databáze excerpčního materiálu Neomat (Neomat, [online] [cit. 2019-06-27]).

Tabulka 7 – Neologismy – 2. cvičení – Hodnocení 7. ročník víceletého gymnázia – Napište alespoň jeden neologismus, který znáte:

Neologismy – 2. cvičení: Hodnocení 7. ročník víceletého gymnázia						
<i>Napište alespoň jeden neologismus, který znáte (nepište, prosím, ty neologismy, které se vyskytují níže v tomto dotazníku):</i>						
Nevyplněno*	Prankovat	NHL	YOUTUBE*	Xbox	Hashtag	GPS
5,4 %	2,7 %	2,7 %	5,4 %	2,7 %	2,7 %	8,1 %
Internet	Mobil	WiFi	Like, lajk	Telefon	Loser	Počítač
5,4 %	10,9 %	2,7 %	2,7 %	2,7 %	2,7 %	8,1 %
Fosil	Follower	PC	Playstation	Navigace	Hardware	Youtuber
2,7 %	2,7 %	2,7 %	2,7 %	2,7 %	2,7 %	2,7 %
Screenshot	Fake/fejk	Videochat	Live stream*	Tablet	Instáč	
2,7 %	2,7 %	2,7 %	2,7 %	2,7 %	2,7 %	

* tato odpověď byla chybná

Ve druhém cvičení žáci 7. ročníku víceletého gymnázia psali konkrétní neologismy, které znají. Ze 31 žáků dva neodpověděli vůbec (5,4 % ze všech odpovědí) a správně odpovědělo 26 žáků, což tvoří 83,9 % ze třídy. Někteří žáci však uvedli více než jeden příklad, takže dohromady jsme ve 2. cvičení získali 37 odpovědí. Konkrétně 2 žáci (5,4 % ze všech odpovědí) neuvedli žádný příklad. Jeden příklad poté uvedla většina třídy, celkem 24 žáků (64,9 % ze všech odpovědí). Po dvou příkladech uvedla skupina 4 žáků, kteří napsali ve všech případech 2 správné odpovědi (dohromady 21,6 % ze všech odpovědí). Jeden žák napsal v tomto cvičení dokonce 3 správné odpovědi, které tvořily dohromady 8,1 % z celkového počtu odpovědí (viz tabulka 7).

Respondenti zapsali dohromady 32 správných odpovědí: *prankovat*, *screenshot*, *hashtag*, a další. Chybně cvičení řešili ti respondenti, kteří odpověď neuvedli vůbec a ti, kteří napsali slova *youtube* a *live stream*. Pro hodnocení výsledků toho cvičení bylo využíváno Databáze excerpčního materiálu Neomat (Neomat, [online] [cit. 2019-06-27]).

Tabulka 8 – Neologismy – 2. cvičení – Hodnocení 9. ročník víceletého gymnázia – Napište alespoň jeden neologismus, který znáte:

Neologismy – 2. cvičení: Hodnocení 9. ročník ZŠ						
<i>Napište alespoň jeden neologismus, který znáte (nepište, prosím, ty neologismy, které se vyskytují níže v tomto dotazníku):</i>						
Nevyplněno*	Nahujpovanej*	Felit	Hulín*	E-boy*	Yeet*	Songa*
17,6 %	1,4 %	1,4 %	1,4 %	3,1 %	1,4 %	1,4 %
Chillovat*	Dežodorant*	Pičífuk*	Kuše*	Smeták*	Hákovat	Tejpek*
8,9 %	1,4 %	1,4 %	3,1 %	1,4 %	1,4 %	1,4 %
Flexit*	Surfing, surfovat	E-girl*	Heterák	Písíčko*	Komp,	Šajnit
1,4 %	4,5 %	1,4 %	4,5 %	1,4 %	10,4 %	1,4 %
Idk*	Nwm*	Omg	Call	Foun	Koment	Youtuber
3,1 %	1,4 %	1,4 %	1,4 %	1,4 %	1,4 %	1,4 %
Nerd	Challenge	Like	Crush	Diskárna	Gejmr*	Streamer
1,4 %	1,4 %	1,4 %	1,4 %	1,4 %	1,4 %	1,4 %
USB-C*	Bookstagramer*	Mikina	Mouka-	Meme		
1,4 %	1,4 %	1,4 %	1,4 %	1,4 %		

* tato odpověď byla chybná

Žáci 9. ročníku ZŠ v tomto cvičení měli napsat alespoň jeden neologismus, který znají. Ze 42 žáků v tomto ročníku jich 12 nevedlo žádnou odpověď, což tvoří 17,6 % z celkových 69 odpovědí, jež jsme zaznamenali. Zatímco někteří nevedli žádnou odpověď, hned čtyři žáci uvedli 4 a více odpovědí a vytvářeli tak 29,0 % ze všech odpovědí v ročníku. V tomto ročníku také registrujeme 8 žáků, kteří uvedli jeden, a to chybný výraz a tvořili tak 11,6 % ze všech odpovědí v ročníku. Proti tomu právě jednu správnou odpověď zaznamenalo 11 žáků, tedy 15,9 % všech odpovědí v ročníku. Celkově v tomto ročníku alespoň jeden správný neologismus uvedlo 20 žáků, což je 47,6 % ze všech žáků v ročníku.

Ze všech uvedených možností žáci nejčastěji psali slova *komp*, *kompl*, *chillovat*, *surfing*, *surfovat*, *heterák*, *kuše*, *E-boy* a další (viz tabulka 8). Za zmínku stojí také již zmíněný jev dublovaných odpovědí v dotaznících, který se u tohoto ročníku ve 2. cvičení projevil ve značné části odpovědí u slov jako např. *kuše* nebo *Idk* (viz tabulka 8). Dále bych ještě rád poukázal na vulgární výrazy jednoho, zřejmě vtipálka, *dežodorant* a *pičífuk* (viz tabulka 8).

Tabulka 9 – Neologismy – 2. cvičení – Hodnocení 9. ročník víceletého gymnázia – Napište alespoň jeden neologismus, který znáte:

Neologismy – 2. cvičení: Hodnocení 9. ročník víceletého gymnázia					
<i>Napište alespoň jeden neologismus, který znáte (nepište, prosím, ty neologismy, které se vyskytují níže v tomto dotazníku):</i>					
Nevyplněno*	Internet	Snack	Fake news	Flexit*	Dropnout
5,4 %	2,9 %	2,9 %	2,9 %	2,9 %	2,9 %
Fejk, Fake	Like, lajk, lajknout	Slim	Antisociál	Rack	Breaknout*
2,9 %	17,1 %	2,9 %	2,9 %	2,9 %	2,9 %
Influencer	Instagramer	Vlog	Hustlit*	Robot	Počítač
5,4 %	2,9 %	2,9 %	2,9 %	2,9 %	2,9 %
Googlovat	Teambuilding	Felit	Blogger	Slide	Hrotit
2,9 %	2,9 %	2,9 %	5,4 %	2,9 %	2,9 %
Haul	Youtuber	Chilovat*			
2,9 %	2,9 %	2,9 %			

* tato odpověď byla chybná

Respondenti z 9. ročníku víceletého gymnázia měli rovněž uvést alespoň jeden neologismus, který znají. Z 22 žáků pouze 2 nevedli žádnou možnost a tvoří tak 5,4 % ze všech 35 odpovědí, jež z této třídy vzešly. Jednu, a to špatnou odpověď uvedli 3 žáci, tvořící 8,6 % všech odpovědí v ročníku. Dalších 11 žáků uvedlo jednu možnost, při čemž se jednalo o možnost správnou, tato skupina tak tvoří 31, 8 % odpovědí. I v tomto ročníku se našli tací, kteří uvedli více odpovědí. Tři žáci uvedli po dvou správných možnostech, takže tvoří 17,1 % odpovědí a jeden, který uvedl jednu správnou a jednu špatnou odpověď, tvořící tedy 2,9 % odpovědí. Dva žáci poté uvedli po 3 možnostech a též tvoří 17,1 % odpovědí ročníku. Nakonec jeden respondent uvedl 6 odpovědí, z nichž celých 5 bylo správných, a tedy tento jedinec tvoří také 17, 1 % odpovědí ze svého ročníku.

Z celkového počtu 35 odpovědí se nejčastěji objevila možnost *like*, *lajk*, *lajknout*, poté *blogger*, *influencer*. Z dalších například slova jako *hrotit*, *felit* či *youtuber*. Zajímavostí jsou odpovědi jako *internet*, *robot* nebo *počítač*, které stále ještě dnešní žáci očividně vnímají jako neologismy (viz tabulka 9).

5.3.2 2.cvičení: Srovnání

Ve druhém cvičení celkově nejlépe odpovídali žáci 7. ročníku víceletého gymnázia s 83,9 % správných odpovědí, lehce horší v tomto směru byl 9. ročník víceletého gymnázia se 77,3 %. Na pomyslné třetí pozici by se umístil 9. ročník ZŠ, ve kterém správně odpovědělo 47,6 % a nejhůře si v tomto cvičení vedl 7. ročník ZŠ, v němž odpovědělo správně pouhých 18,4 % respondentů. Mezi nejčastější odpovědi v tomto cvičení napříč všemi 4 ročníky se řadily dotazníky bez odpovědi, ale také *like*, *lajk*, *lajknout*, nebo *youtuber chill*, *chillovat*, ale i slovo *počítač*.

V tomto cvičení došlo k drobnému překvapení, když 7. ročník víceletého gymnázia odpovídal ve srovnání úspěšněji než 9. ročník víceletého gymnázia, zatímco na ZŠ dle očekávání odpověděl 9. ročník lépe než 7. ročník. V porovnání paralelních ročníků už ale dle očekávání žáci na gymnáziu vždy předčili své vrstevníky ze ZŠ, a to výrazně (viz tabulky 6-9).

5.4 3. cvičení – U následujících neologismů vysvětlete jejich význam:

V tomto cvičení měli respondenti u možností A) až H) uvést význam následujících neologismů: *selfie*, *afterparty*, *houmlesák*, *klik*, *emo*, *kazítka*, *zevling*, *hejtovat*. Správnost odpovědí byla ověřována v Databázi excerpčního materiálu Neomat a v publikacích *Nová slova v češtině. Slovník neologismů 1 (1998)* a *Nová slova v češtině. Slovník neologismů 2 (2004)*.

5.4.1 A) *Selfie*

Ačkoliv přesná definice *selfie* říká, že *tak se říká fotkám, na nichž lidé zachytí sami sebe* (Neomat, [online] [cit. 2019-06-27]), za správnou odpověď byly považovány možnosti, v nichž respondenti uvedli, že se jedná o *fotku sebe; fotku sebe sama; fotku obličeje, na které fotím sebe sama; fotku sebe přední kamerou; fotku, vyfocenou tím člověkem, který je sám na oné fotce; F., kterou si udělá člověk sám a je na ní, bývá pořízena přední kamerou nebo jakoukoli kamerou namířenou na obličej; fotka, na které je sám fotograf; fotka, kdy vyfotíme sami sebe přední kamerou*.

5.4.1.1 3. cvičení A): Hodnocení

Tabulka 10 – Neologismy – 3. cvičení – Hodnocení 7. ročník ZŠ – U následujících neologismů vysvětlete jejich význam: A) *Selfie*

Neologismy – 3. cvičení: Hodnocení 7. ročník ZŠ					
U následujících neologismů vysvětlete jejich význam: A) <i>Selfie</i>					
Nevyplněno*	Fotka/ fotografie*	Přední fotoaparát*	F. obličeje*	F. svého obličeje*	Fotit se*
2,6 %	26,3 %	2,6 %	2,6 %	5,3 %	5,3 %
F. zepředu*	F. sebe	F. na telefonu, kde jsi ty s přáteli*	F. přední kamerou/fotoaparátem*	F. sebe sama	F. jednou rukou nebo na
2,6 %	15,8 %	2,6 %	8,0 %	23,7 %	2,9 %

* tato odpověď byla chybná

V tomto cvičení z celkového počtu 38 žáků v 7. ročníku ZŠ uvedlo správnou odpověď 15 z nich a ti tvoří 39,5 %. Naproti tomu chybnou odpověď zanechalo v dotazníku 23 žáků, tvořících tím pádem 60,5 % ročníku.

Nejčastější odpovědí vůbec byla chybná odpověď, že se jedná o *fotku, fotografii*, kterou uvedlo 10 respondentů, tedy 26,3 % ročníku. Druhá nejčastěji se vyskytovaná odpověď v tomto ročníku říká správně, že se jedná o *fotku sebe sama*. Tuto odpověď uvedlo 9 žáků, tudíž 23,7 %. Nevyplněný zůstal v tomto cvičení pouhý jeden dotazník, tvořící 2,6 % všech dotazníků. Další odpovědi, vyskytující se v textu, byly např. *přední fotoaparát a fotka zepředu* (viz tabulka 10).

Tabulka 11 – Neologismy – 3. cvičení – Hodnocení 7. ročník víceletého gymnázia –
U následujících neologismů vysvětlete jejich význam: A) *Selfie*

Neologismy – 3. cvičení: Hodnocení 7. ročník víceletého gymnázia				
<i>U následujících neologismů vysvětlete jejich význam: A) Selfie</i>				
F. sebe vyfocená mnou	Fotka/fotografie*	F. sebe sama	F. na zadní foťák, když fotí lidi svůj obličej*	F. svého obličej*
9,7 %	6,5 %	32,2 %	3,2 %	6,5 %
F., kterou si sami fotíme*	F. sebe	F. obličej přední kamerou*	F. přední kamerou/fotoaparátem*	
3,2 %	12,9 %	3,2 %	22,6 %	

* tato odpověď byla chybná

Ze 7. ročníku víceletého gymnázia žádný z respondentů neponechal v tomto cvičení nevyplněné místo, což se stalo v tomto případě jako ve vůbec prvním cvičení od začátku dotazníku. Dále ze všech 31 respondentů hned 17 odpovědělo správně a tvořili tak skupinu 54,8 % ročníku, naopak 14 žáků, tedy 45,2 %, odpovědělo chybně.

Žáci v tomto ročníku nejčastěji odpověděli nesprávně, že *selfie* znamená *fotku přední kamerou/fotoaparátem*, a to hned ve 22,6 % případů. Nejčastěji zmíněná správná odpověď byla i u tohoto ročníku varianta, podle které se jedná o *fotku sebe sama*. Dalšími zmíněnými správnými odpověďmi byly tyto: *fotka sebe vyfocená mnou* v 9,7 % a *fotka sebe* ve 12,9 %. Další, ač špatné varianty odpovědi byly např. *fotka, kterou si sami fotíme*, či *fotka na zadní foťák, když lidé fotí svůj obličej* (viz tabulka 11).

Tabulka 12 – Neologismy – 3. cvičení – Hodnocení 9. ročník ZŠ – U následujících neologismů vysvětlete jejich význam: A) *Selfie*

Neologismy – 3. cvičení: Hodnocení 9. ročník ZŠ					
<i>U následujících neologismů vysvětlete jejich význam: A) Selfie</i>					
Druh focení*	Fotka/fotografie*	F. obličej, na které jsem fotil sebe sama	Obličejová fotografie*	F. sebe přední kamerou	Vlastní foto*
2,4 %	7,1 %	9,5 %	2,4 %	4,8 %	2,4 %
F. focená telefonem*	F. sebe	F. z přední kamery (foťáku) na telefon*	F. z telefonu jen s naším obličejem*	F. sebe sama	F. svého obličej*
2,4 %	4,8 %	14,2 %	4,8 %	33,3 %	7,1 %
F. vyfocená tím člověkem, který je sám na oné fotce			F. kterou si udělá člověk sám a je na ní, bývá pořízena přední kamerou nebo jakoukoli kamerou namířenou na obličej		
2,4 %			2,4 %		

* tato odpověď byla chybná

V 9. ročníku ZŠ se nenašel nikdo, kdo by nechal tento pojem nevysvětlit. Ze 42 respondentů jich 24 napsalo některé ze správných vysvětlení pojmu *selfie* a tvořili tak 57,1 % celého ročníku. Proti nim stojí skupina 18 žáků, kteří uvedli celou řadu vysvětlení, ale všechny chybné. Jedná se tak o 42,9 % ročníku.

Respondenti nejčastěji uváděli správně, že se jedná o *fotku sebe sama* ve 14 případech, tedy 33,3 %. Dalšími, poměrně hojně použitými odpověďmi, byla vysvětlení, že se jedná o *fotku z přední kamery (foťáku) na telefon* ve 14, 2 %, které bylo chybné, a také, že jde o *fotku obličeje, na které jsem fotil sebe sama* v 9,5 %.

Zajímavostí je, že odpovědi *fotka sebe přední kamerou, fotka sebe* a *fotka z telefonu jen s naším obličejem* byly použity vždy pouze ve 2 případech, naprosto doslovně stejně uvedeny a vždy v dotaznících odevzdaných ihned za sebou, takže se opět objevuje možnost, že tyto odpovědi byly zapsány nikoliv z vlastní hlavy žáků, nýbrž díky zakázané skupinové práci (viz tabulka 12).

Tabulka 13 – Neologismy – 3. cvičení – Hodnocení 9. ročník víceletého gymnázia –
U následujících neologismů vysvětlete jejich význam: A) *Selfie*

Neologismy – 3. cvičení: Hodnocení 9. ročník víceletého gymnázia				
<i>U následujících neologismů vysvětlete jejich význam: A) Selfie</i>				
Druh, jakým fotíme*	Samofoto*	F. přední kamerou/fotoaparátem*	F. obličeje na přední kameru*	F. obličeje*
4,5 %	4,5 %	27,4 %	9,1 %	4,5 %
F., na které je sám fotograf	F., kdy vyfotíme sami sebe přední kamerou		F. sebe sama	
4,5 %	9,1 %		36,4 %	

* tato odpověď byla chybná

V 9. ročníku víceletého gymnázia se také nenašel nikdo, kdo by na tuto otázku neodpověděl. Z 22 žáků jich 11, přesně polovina, tedy 50,0 %, odpovědělo správně a druhých 50,0 % chybně.

Nejčastější odpovědí bylo, že *selfie* je *fotka sebe sama*, což je zároveň správná odpověď, představující 36,4 % odpovědí v tomto ročníku. O něco méně žáků si mylně myslelo, že *selfie* je *fotka přední kamerou/fotoaparátem*, a to 27,4 %. Žáci zapsali ještě dalších 6 teorií, z nichž pouze 2 byly správné a zbylé 4 chybné, jako například *samofoto* nebo *druh, jakým fotíme* a další (viz tabulka 13).

5.4.1.2 3. cvičení A): Srovnání

V tomto cvičení nejlépe obstáli žáci 9. ročníku ZŠ, kteří s 57,1 % zaznamenali nejvyšší procentuální úspěšnost odpovědí. O něco méně, konkrétně 54,8 % správných odpovědí zaznamenali žáci 7. ročníku víceletého gymnázia. Ještě nižší úspěšnost, a to 50,0 % správných odpovědí uvedli žáci z 9. ročníku víceletého gymnázia. Nejhůře si tedy vedli žáci 7. ročníku ZŠ, kteří byli úspěšní pouze ve 39,5 % případů. Nejčastějšími odpověďmi pak byli správné odpovědi, že *selfie* je *fotka sebe sama*, či pouze *fotka sebe* a chybné odpovědi, že jde o *fotku* nebo *fotku předním fotoaparátem/kamerou*.

I zde bylo zaznamenáno překvapení oproti očekávání, a to zásluhou 9. třídy ZŠ, která měla nejvyšší úspěšnost správných odpovědí ze všech ročníků a předčila tak i paralelní 9. ročník víceletého gymnázia. Podle očekávání pak 7. ročník víceletého gymnázia předčil 7. ročník ZŠ,

ovšem už nečekaně si vedl lépe než 9. ročník víceletého gymnázia, ač pouze o 4,8 %. Žáci 7. ročníku podle předpokladů odpovídali ze všech ročníků s výrazně nejnižší úspěšností (viz tabulky 10-13).

5.4.2 B) *Afterparty*

Afterparty je dle definice Martincové (2004) (*taneční*) *zábava pořádaná po jiné akci jako její završení* (Martincová, 2004, s. 32). Protože jde ale o velice hojně vyskytující se pojem v různých situacích, rozhodl jsem se uznávat jako správnou odpověď i širěji pojatá vysvětlení tohoto slova. Mezi ně patřily odpovědi *party po party, po nějaké akci; oslava po koncertu; party po skončení hlavní party; večírek po nějaké akci; oslava po něčem (nějaké akci); party po skončení té oficiální jako pokračování; večírek po nějaké společenské akci; oslava po skončení oslavy; druhá party po té první; party po nějaké velké události; party/diskotéka po např. maturitním plese; večírek po nějaké akci (např. po pracovní schůzce); oslava po konci oslavy /slavnosti.*

5.4.2.1 3. cvičení B): Hodnocení

Tabulka 14 – Neologismy – 3. cvičení – Hodnocení 7. ročník ZŠ – U následujících neologismů vysvětlete jejich význam: *B) Afterparty*

Neologismy – 3. cvičení: Hodnocení 7. ročník ZŠ				
U následujících neologismů vysvětlete jejich význam: <i>B) Afterparty</i>				
Nevyplněno*	Party po party, po nějaké akci	Party, která nekončí*	Večerní party*	Poslední party*
42,1 %	10,6 %	10,6 %	5,3 %	2,6 %
Celodenní party*	Party před party*	Noční party/party na celou noc*	Oslava po koncertu	Dlouhá party*
2,6 %	2,6 %	8,0 %	2,6 %	2,6 %
Zábava*	Party až do rána*	Velká půlnoční party*	Oslava*	
2,6 %	2,6 %	2,6 %	2,6 %	

* tato odpověď byla chybná

Ze všech 38 žáků jich pouze 13,2 % zapsalo v tomto cvičení správnou odpověď. U pojmu *afterparty* hned 42,1 % žáků ze 7. ročníku ZŠ nechalo nevyplněné místo, takže tvořili nejpočetnější skupinu odpovědí v ročníku, jehož součástí bylo 38 žáků. Jakoukoli chybnou odpověď zanechalo 44,7 % žáků a správnou odpověď napsalo do dotazníku 13,2 % ve dvou variantách, jmenovitě šlo o vysvětlení, že se jedná o *party po party, po nějaké akci*, nebo že se jedná o *oslavu po koncertu*.

Nejčastější odpovědí, která se objevovala v dotaznících, byla správná odpověď *party po party, po nějaké akci* v 10,6 % případů a *party, která nekončí* v 10,6 %. Dále pak chybná odpověď *noční party/party na celou noc* s 8,0 % a další (viz tabulka 14).

Tabulka 15 – Neologismy – 3. cvičení – Hodnocení 7. ročník víceletého gymnázia –
U následujících neologismů vysvětlete jejich význam: B) *Afterparty*

Neologismy – 3. cvičení: Hodnocení 7. ročník víceletého gymnázia				
<i>U následujících neologismů vysvětlete jejich význam: B) Afterparty</i>				
Nevyplněno*	Party po party, po nějaké akci	Party po skončení hlavní party	Večírek po nějaké akci	Večírek, který trvá až do rána*
6,5 %	48,4 %	3,2 %	6,5 %	3,2 %
Po party*	Čas po party*	Člověk bez humoru*	Oslava po něčem (nějaké akci)	Koncert, který trvá celý den*
12,9 %	3,2 %	3,2 %	9,7 %	3,2 %

* tato odpověď byla chybná

Ze všech 31 žáků ze 7. ročníku víceletého gymnázia jich 67,7 % odpovědělo správně. Nevyplněné místo v prostoru pro odpověď v tomto ročníku zanechalo 6,5 % žáků. Správnou odpověď uvedlo 67,8 % žáků v tomto ročníku ve 3 variantách. Chybnou odpověď zaznamenalo naopak 32,2 % v 5 variantách.

Nejčastěji použitou odpovědí byla varianta *party po party, po nějaké akci*, jež byla zároveň správnou odpovědí. Druhou nejčastější byla strohá, avšak chybná odpověď *po party*, zřejmě vyvozená doslovným překladem z anglického jazyka. Mezi další varianty, které žáci vymysleli, patří například *oslava po něčem (nějaké akci)* nebo *člověk bez humoru*, jež se jako jediná významově naprosto vymykala všem ostatním odpovědím (viz tabulka 15).

Tabulka 16 – Neologismy – 3. cvičení – Hodnocení 9. ročník ZŠ – U následujících neologismů vysvětlete jejich význam: B) *Afterparty*

Neologismy – 3. cvičení: Hodnocení 9. ročník ZŠ				
<i>U následujících neologismů vysvětlete jejich význam: B) Afterparty</i>				
Nevyplněno*	Party po party, po nějaké akci	Party po skončení té oficiální jako pokračování	Party po noční party (vyprošťovák)*	Party s otevřeným barem pro všechny, diskotéka*
9,5 %	28,5 %	2,4 %	2,4 %	2,4 %
Druhá party po té první	Oslava po oslavě	Večírek po nějaké společenské akci	Oslava po něčem (nějaké akci)	Party po nějaké velké události
4,7 %	2,4 %	2,4 %	2,4 %	2,4 %
Večerní party*	Noční party*	Oslava po skončení oslavy	Pozdní party*	Party*
7,1 %	4,7 %	2,4 %	11,9 %	2,4 %
Oslava*	Party až do rána*	Druh společenské akce*	Odpolední party*	Po party*
2,4 %	2,4 %	2,4 %	2,4 %	2,4 %

* tato odpověď byla chybná

V 9. ročníku ZŠ odpovídalo v tomto cvičení 42 žáků, z nichž 47,6 % odpovědělo správně a v 8 různých variantách, naproti tomu 52,4 % zanechalo chybnou odpověď, a to v 11 variantách. Na tuto otázku neodpovědělo vůbec 9,5 % z dotazovaných v tomto ročníku.

Nejčastější odpovědí byla správná odpověď *party po party, po nějaké akci*, kterou zapsalo 28,5 % žáků. Druhá nejčastěji zapsaná odpověď (11,9 %) byla chybná, a to *pozdní*

party. Téměř v každé odpovědi se objevilo slovo *party*, *oslava*, či *večírek*, od těchto odpovědí se odlišovala pouze odpověď *druh společenské akce* s 2,4 % (viz tabulka 16).

Tabulka 17 – Neologismy – 3. cvičení – Hodnocení 9. ročník víceletého gymnázia –
U následujících neologismů vysvětlete jejich význam: B) *Afterparty*

Neologismy – 3. cvičení: Hodnocení 9. ročník víceletého gymnázia				
<i>U následujících neologismů vysvětlete jejich význam: B) Afterparty</i>				
Nevyplněno*	Party po party, po nějaké akci	Oslava nějaké události*	Večírek po nějaké akci (např. po prac. schůzce)	Party, která je po půlnoci*
4,5 %	32,1 %	4,5 %	4,5 %	4,5 %
Chlastačka po akci*	Něco, co se děje po oslavě*	Ti, co nevytuhli ji mají po kalbě*	Oslava po konci oslavy /slavnosti	Zajímavý večírek*
4,5 %	4,5 %	4,5 %	9,2 %	4,5 %
Závěrečný večírek*	Pozdní party*	Dozvuk večírku*	Party/diskotéka po např. maturitním plese	
4,5 %	4,5 %	4,5 %	9,2 %	

* tato odpověď byla chybná

Žáci v 9. ročníku víceletého gymnázia v tomto cvičení napsali nějakou odpověď až na jednoho z nich, představujícího 4,5 %. Správnou odpověď, celkově ve 4 variantách odpovědí, zaznamenalo 54,5 % ročníku, zatímco chybně odpovědělo 45,5 % v 9 variantách vymyšlených respondenty.

V největším počtu žáci zapsali správnou odpověď *party po party, po nějaké akci* v 32,1 %. Jako druhé nejčetnější odpovědi se objevily také správné varianty *party/diskotéka po např. maturitním plese* a *oslava po konci oslavy/slavnosti* s 9,2 %. Zajímavé jsou v tomto cvičení také poněkud expresivní odpovědi *chlastačka po akci* a *ti, co nevytuhli ji mají po kalbě*, jejichž autoři zřejmě buď chtějí zapůsobit, anebo už mají asi nějaké zkušenosti s alkoholem (viz tabulka 17).

5.4.2.2 3. cvičení B): Srovnání

Ve 3. cvičení v podotázce B) měli nejvyšší úspěšnost správných odpovědí žáci 7. ročníku víceletého gymnázia s 67,7 %. O něco nižší, a tedy s 54,5 % úspěšností se prezentovali žáci 9. ročníku víceletého gymnázia. Jen lehce horší byli žáci 9. ročníku ZŠ, kteří odpovídali se 47,6 % jen nepatrně hůře. Nejméně úspěšní byli žáci 7. ročníku ZŠ s 13,2 % správných odpovědí.

I v tomto cvičení si nejlépe ze všech tříd vedli žáci 7. ročníku gymnázia, čímž překvapili, protože tak předčili i 9. ročník gymnázia i všechny ostatní testované ročníky. Ve srovnání 9. ročníků byl tentokrát úspěšnější ten gymnaziální o 6,9 %. Podle očekávání nejhůře v porovnání všech testovaných ročníků skončil 7. ročník ZŠ (viz tabulky 14-17).

5.4.3 C) Houmlesák

Jako *houmlesák* se dá dle Martincové (2004) označit člověk, který je *tulák, bezdomovec*. Jako správné odpovědi byly vyhodnoceny ty, které se tomuto významu alespoň přiblížily. Jmenovitě se jednalo o tyto odpovědi: *muž, člověk bez domova; člověk, co nemá kde bydlet/domov; bezdomovec; borec/borka, co nemají domov; člověk bez domova, žijící třeba v lese; vandrák, člověk bez domova; název pro bezdomovce* (Martincová, 1998, s. 107).

5.4.3.1 3. cvičení C): Hodnocení

Tabulka 18 – Neologismy – 3. cvičení – Hodnocení 7. ročník ZŠ – U následujících neologismů vysvětlete jejich význam: C) *Houmlesák*

Neologismy – 3. cvičení: Hodnocení 7. ročník ZŠ			
U následujících neologismů vysvětlete jejich význam: C) <i>Houmlesák</i>			
Nevyplněno*	Bezdomovec	Vandrák, člověk bez domova	Člověk bez domova, žijící třeba v lese
18,5 %	65,8 %	5,3 %	2,6 %
Ten, kdo jí na ohýnku*	Člověk bez domova	Člověk z Homelesu*	
2,6 %	2,6 %	2,6 %	

* tato odpověď byla chybná

Nevyplněné místo u pojmu *houmlesák* ze všech 38 žáků 7. ročníku ZŠ nechalo 18,5 %. Ze špatných odpovědí se zde objevily ještě *vandrák*, *člověk bez domova* a *ten, kdo jí na ohýnku*, v obou případech zastoupené 2,6 % odpovědí. Celkově žáci zapsali 6 variant odpovědí, z nichž pouze již zmíněné 2 varianty byly chybné.

Nejčastější a zároveň správnou odpovědí v tomto úkolu byla odpověď *bezdomovec* s 65,8 % všech odpovědí. Druhá nejpočetnější odpověď, rovněž správná byla odpověď *vandrák*, *člověk bez domova*, kterou zanechalo 5,3 % respondentů (viz tabulka 18).

Tabulka 19 – Neologismy – 3. cvičení – Hodnocení 7. ročník víceletého gymnázia – U následujících neologismů vysvětlete jejich význam: C) *Houmlesák*

Neologismy – 3. cvičení: Hodnocení 7. ročník víceletého gymnázia			
U následujících neologismů vysvětlete jejich význam: C) <i>Houmlesák</i>			
Nevyplněno*	Název pro bezdomovce	Člověk bez domova	Bezdomovec
9,7 %	3,2 %	12,9 %	74,2 %

* tato odpověď byla chybná

V tomto cvičení zůstalo z 31 dotazníků prázdné místo v 9,7 % z nich. Dále žáci zanechali 3 varianty odpovědí, všechny správné a ani jednu chybnou. Zde jsem se poprvé setkal s variantou, kde žáci neuvedli ani jednu chybnou odpověď a zanechali tak buď nevyplněné místo, nebo jednu ze tří variant správných odpovědí.

Nejčastěji použitou odpovědí v tomto cvičení byla odpověď *bezdomovec*, kterou zapsala více než polovina ročníku, konkrétně 74,2 %. Druhou nejběžnější odpovědí v tomto cvičení byla odpověď *člověk bez domova* zapsaná ve 12,9 % případů. Naopak nejméně používanou odpovědí, ale zároveň třetí nejčastější variantou, byla odpověď *název pro bezdomovce*, již zapsal pouze 1 žák (3,2 %) z ročníku (viz tabulka 19).

Tabulka 20 – Neologismy – 3. cvičení – Hodnocení 9. ročník ZŠ – U následujících neologismů vysvětlete jejich význam: C) *Houmlesák*

Neologismy – 3. cvičení: Hodnocení 9. ročník ZŠ				
U následujících neologismů vysvětlete jejich význam: C) <i>Houmlesák</i>				
Nevyplněno*	Z lesa*	Muž, člověk bez domova	Člověk, co nemá kde bydlet/domov	Bezdomovec
9,5 %	2,4 %	2,4 %	7,1 %	78,6 %

* tato odpověď byla chybná

V 9. ročníku ZŠ se také našlo několik žáků, kteří nenapsali žádný domnělý význam pojmu *houmlesák*, konkrétně se jednalo o 9,5 % z celkových 42. Správné odpovědi zapsalo 88,1 % žáků z ročníku ve 3 variantách, chybnou pak pouze jednu v 2,4 % případech.

Nejčastější odpovědí, jako u všech respondentů v této otázce, byla i zde správná odpověď *bezdomovec*, tentokrát v 78,6 %. Druhou nejčastější, procentuálně ale značně méně používanou odpovědí byla také správná varianta *člověk, co nemá kde bydlet/domov*, již zapsalo 7,1 % žáků. Jedinou zaznamenanou chybnou odpovědí v tomto cvičení byla odpověď *z lesa*, zapsaná pouze jedním žákem a zastupující tak 2,4 % ročníku, dokazující zjevně jedincem neúplně pochopené zadání (viz tabulka 20).

Tabulka 21 – Neologismy – 3. cvičení – Hodnocení 9. ročník víceletého gymnázia –
U následujících neologismů vysvětlete jejich význam: C) *Houmlesák*

Neologismy – 3. cvičení: Hodnocení 9. ročník víceletého gymnázia				
<i>U následujících neologismů vysvětlete jejich význam: C) Houmlesák</i>				
Nevyplněno*	Zarostlý muž*	Člověk bez domova	Borec/borka, co nemají domov	Bezdomovec
9,1 %	4,5 %	4,5 %	4,5 %	77,4 %

* tato odpověď byla chybná

Žáci 9. ročníku víceletého gymnázia na tuto otázku vůbec neodpověděli v 9,1 %. Naopak ze všech 22, jich správně odpovědělo 86,4 % hned ve 3 variantách. Chybná odpověď se objevila pouze 1 a tvořila tak 4,5 % ročníku.

Odpovědi, zapsanou v tomto cvičení nejhojněji, se stala, tak jako v ostatních ročnících, správná odpověď *bezdomovec*, kterou zapsalo 77,4 %. Další odpovědi se vyskytly shodně vždy po jedné a tvořily tak po 4,5 % odpovědi v ročníku. Jednalo se o správné odpovědi *člověk bez domova* a expresivní *borec/borka, co nemají domov* a chybná odpověď *zarostlý muž* (viz tabulka 21).

5.4.3.2 3. cvičení C): Srovnání

Ve 3. cvičení v podotázce C) všechny ročníky odpovídaly s vysokou úspěšností nad 75 %. Nejvyšší úspěšnost správných odpovědí zaznamenali opět žáci 7. ročníku víceletého gymnázia, kteří správně odpovídali v 90,3 %. Jen o něco hůře si vedli proti očekávání žáci 9. ročníku ZŠ s 88,1 % správných odpovědí. Jen o 1,7 % hůře si vedl 9. ročník víceletého gymnázia (86,4 %). Nejnižší ve srovnání všech ročníků, avšak stále vysoké procento správných odpovědí, si v tomto cvičení připsal 7. ročník ZŠ.

Ve srovnání 7. ročníků si podle očekávání vedl lépe ten z gymnázia. Naprosto opačně dopadlo ale srovnání 9. ročníků, kde byl tentokrát úspěšnější ten ze ZŠ, který zároveň dle očekávání předčil 7. ročník ZŠ. Proti očekávání se již v několikátém cvičení postavil 7. ročník víceletého gymnázia, jenž předčil i o 2 roky starší spolužáky rovněž z víceletého gymnázia (viz tabulky 18-21).

5.4.4 D) *Klik*

Neologismus *klik* vyjadřuje podle Martincové (2004) *stisk, stisknutí tlačítka myši; kliknutí: umístíme kurzor na ikonu a uděláme dva kliky myši* (Martincová, 1998, s.128). Jako správné odpovědi byly vyhodnoceny ty, které se významově alespoň přiblížily výše zmíněné definici. Jmenovitě byly uznány za správné možnosti *klik myši; máčknutí na tlačítko myši; kliknutí na něco myši; pohyb levým tlačítkem myši; klik myši u počítače;*

označení, vybrání souboru na počítači pomocí myši; dotyk, máčknutí, poklepání tlačítka myši na PC; zvuk, který vydává počítačová myš při zmáčknutí; kliknutí počítačovou myší; stisknutí, kliknutí, máčknutí na počítačové myši; citoslovce vyjadřující zvuk, který vydává myš u počítače; pohyb prstu na tlačítku počítačové myši; stisknutí, použití tlačítka na počítačové myši; klik, zmáčknutí myši na počítači.

5.4.4.1 3. cvičení D): Hodnocení

Tabulka 22 – Neologismy – 3. cvičení – Hodnocení 7. ročník ZŠ – U následujících neologismů vysvětlíte jejich význam: D) Klik

Neologismy – 3. cvičení: Hodnocení 7. ročník ZŠ			
<i>U následujících neologismů vysvětlíte jejich význam: D) Klik</i>			
Nevyplněno*	Klikatě*	Posilovací cvik, sportovní úkon, pohybový cvik*	Citoslovce*
44,8 %	2,6 %	23,8 %	2,6 %
Někdo kliká*	Tlačítko*	Máčknutí, na něco mačkat*	Klik myší
2,6 %	2,6 %	7,9 %	2,6 %
Sportovní trika*	Máčknutí na tlačítko myši	Kliknutí na něco myší	
2,6 %	2,6 %	5,3 %	

* tato odpověď byla chybná

V tomto cvičení žáci 7. ročníku ZŠ nevyplnili odpověď ve 44,8 % z celkových 38 dotazníků. Dále se objevilo 7 chybných odpovědí, například *tlačítko* nebo *citoslovce*. Proti tomu dotazovaní zapsali 3 varianty správných odpovědí, například *klid myši* a *máčknutí na tlačítko myši*.

Nejčastěji použitou odpovědí v tomto cvičení bylo chybné vysvětlení *posilovací cvik, sportovní úkon, pohybový cvik*, jenž se objevil ve 23,8 % dotazníků. Druhá nejčastější, a to chybná, odpověď byla zaznamenána v 7,9 %. Třetí nejčastější odpovědí bylo *kliknutí na něco myší*, které se objevilo v 5,3 % všech odpovědí (viz tabulka 22).

Tabulka 23 – Neologismy – 3. cvičení – Hodnocení 7. ročník víceletého gymnázia – U následujících neologismů vysvětlíte jejich význam: D) Klik

Neologismy – 3. cvičení: Hodnocení 7. ročník víceletého gymnázia			
<i>U následujících neologismů vysvětlíte jejich význam: D) Klik</i>			
Nevyplněno*	Dotknutí se něčeho v počítači*	Dotyk, máčknutí, poklepání tlačítka myši na PC	Pohyb počítačovou myší*
9,7 %	3,2 %	22,6 %	3,2 %
Zobrazení*	Bankovní společnost*	Dotyk displeje telefonu*	Cvik*
3,2 %	6,5 %	3,2 %	12,9 %
Pohyb levým tlačítkem myši	Klik myší u počítače	Označení, vybrání souboru na počítači pomocí myši	Kliknout na něco*
6,5 %	12,9 %	3,2 %	3,2 %
Zvuk, který vydává počítačová myš při			
9,7 %			

* tato odpověď byla chybná

V tomto úkolu a v 7. ročníku víceletého gymnázia zůstalo prázdné jen u 9,7 % dotazníků. Bylo zaznamenáno také 7 chybných odpovědí, ku příkladu *kliknout na něco*

a zobrazení, oba příklady ve 3,2 % a také 5 variant správných odpovědí, konkrétně *označení, vybrání souboru na počítači pomocí myši* v 3,2 %.

Odpovědi, kterou žáci uvedli v nejvíce případech, byla správná odpověď *dotyk, máčknutí, poklepán na tlačítka myši na PC* ve 22,6 % případů. Dalšími dvěma možnostmi, jež žáci uváděli nejčastěji, se stala chybná odpověď *cvik a klik myši u počítače* se stejnou frekvencí použití, a to 12,9 % (viz tabulka 23).

Tabulka 24 – Neologismy – 3. cvičení – Hodnocení 9. ročník ZŠ – U následujících neologismů vysvětlete jejich význam: D) Klik

Neologismy – 3. cvičení: Hodnocení 9. ročník ZŠ		
U následujících neologismů vysvětlete jejich význam: D) Klik		
Nevyplněno*	Typ cviku, posilovací cvik, cvik*	Zvuk kliknutí*
23,8 %	28,5 %	4,8 %
Na myši*	Citoslovce pro mačkání např. na klávesnici*	Zmáčknout (něco)*
7,1 %	4,8 %	9,5 %
Kliknutí*	Stisknutí, kliknutí, máčknutí na počítačové myši	Kliknutí počítačovou myší
4,8 %	14,3 %	2,4 %

* tato odpověď byla chybná

Žáci 9. ročníku ZŠ v tomto cvičení nezapsali žádnou odpověď ve 23,8 % případů. Dále jsem zaregistroval 6 chybných variant odpovědí, třeba *kliknutí*. Proti tomu respondenti vymysleli jen 2 správné varianty odpovědi, z nich například *kliknutí počítačovou myší*.

Vysvětlení, které žáci uváděli nejčastěji a chybně, konkrétně ve 28,5 %, bylo *typ cviku, posilovací cvik, cvik*. Druhou nejčastější odpovědí se stala správná možnost *stisknutí, kliknutí, máčknutí na počítačové myši*, již zapsalo 14,3 % žáků.

Tabulka 25 – Neologismy – 3. cvičení – Hodnocení 9. ročník víceletého gymnázia – U následujících neologismů vysvětlete jejich význam: D) Klik

Neologismy – 3. cvičení: Hodnocení 9. ročník víceletého gymnázia			
U následujících neologismů vysvětlete jejich význam: D) Klik			
Klik, zmáčknutí myši na počítači	Stisknutí, použití tlačítka na počítačové	Mačkat na mobilu – klikat*	Zmáčknutí*
18,2 %	13,7 %	4,5 %	9,1 %
Citoslovce, vyjadřující zvuk, který vydává myš u počítače	Pohyb prstu na tlačítku počítačové myši	Cvik, druh tělesného cvičení*	Nevyplněno*
4,5 %	4,5 %	18,2 %	27,3 %

* tato odpověď byla chybná

V 9. ročníku víceletého gymnázia zůstalo nevyplněno 27,3 % odpovědí z dotazníků v rámci tohoto cvičení. Respondenti uvedli 3 chybné varianty odpovědi, jednou z nich bylo *zmáčknutí*. Dále žáci zapsali 4 varianty odpovědi, jež byly vyhodnocené jako správné, například *citoslovce, vyjadřující zvuk, který vydává myš u počítače* (viz tabulka 25).

Odpověďmi, jež žáci uváděli nejčastěji, se staly možnosti *cvik, druh tělesného cvičení* (špatná) a *klik, zmáčknutí myši na počítači* (správná), které žáci shodně uvedli v 18,2 %. Další často použitou odpovědí se stala možnost *stisknutí, použití tlačítka na počítačové myši* v 13,7 % a další (viz tabulka 25).

5.4.4.2 3. cvičení D): Srovnání

Respondenti ve 3. cvičení v podotázce D) odpovídali s úspěšností, ve 3 ze 4 případů, nižší než 50 %. Ročníkem, který odpovídal ze všech nejúspěšněji, se stal už v několikátém případě 7. ročník víceletého gymnázia, jenž odpovídal s 54,8 % úspěšností odpovědí. Pomyslné druhé místo by obsadil 9. ročník víceletého gymnázia se 40,9 % správných odpovědí. Výrazně méně úspěšným byl 9. ročník ZŠ, který ztratil proti stejně starým gymnazistům o celých 24, 2 %, když odpovídal správně jen v 16,7 % odpovědí. Nejhorší si pak vedl 7. ročník ZŠ, odpovídající správně pouze v mizivých 10,5 % všech odpovědí.

Při srovnání jednoznačně předčil 7. ročník gymnázia stejně staré žáky ze ZŠ o propastných 44,3 % v úspěšnosti odpovědí. Mezi 9. ročníky rovněž jasně dominoval ten gymnaziální. Překvapení ovšem nastalo ve srovnání 7. a 9. ročníku gymnázia, kde překvapivě, ovšem již v několikátém případě, lépe odpovídali mladší respondenti. Ve srovnání 7. a 9. ročníku ZŠ podle očekávání lépe odpovídali žáci 9. ročníku, i když pouze o 6,2 % odpovědí (viz tabulky 22-25).

5.4.5 E) Emo

Pojem *emo* podle Databáze excerptního materiálu Neomat obsahuje *název subkultury zvané emo a jejich členů, která se vyznačuje specifickým stylem hudby (emocionální punk-rock) a módy (černá barva, make-up, účesy s patkou do očí). Zároveň je médii chybně spojována s psychickou labilitou, a dokonce se sklony k sebepoškození* (Neomat, [online] [cit. 2019-06-27]).

Ukázalo se ale, že přesná znalost této definice je žákům naprosto cizí, a proto byly uznávány jako správné ty odpovědi, jež reflektovaly alespoň z části podstatu tohoto pojmu. Konkrétně byly jako správné uznány varianty *hudební a módní styl; člověk, oblékaný do tmavých barev (černé), osamělý, v depresi, často myslí na smrt; člověk oblékaný jenom do černé barvy, smutný poslouchá drsnou hudbu; lidé, kteří se oblékají jen do černé; životní styl, při kterém lidé nosí černé oblečení a poslouchají metal; lidé v černém, nemají rádi svět, věří na temnotu, barví si vlasy, mají deprese; lidé v černém, s černými vlasy přes oči a náušníci; člověk, který je citlivý, v černé barvě a s černými vlasy, je tajemný; člověk, oblečen do černé, zraňuje se pro pozornost, má deprese; životní styl, dlouhé vlasy přes obličej, černá barva; člověk, který chodí v černém a řeže se; komunita lidí, která nosí vše černé, tetování na obličej, patku; člověk, který má všechno černé.*

5.4.5.1 3. cvičení E): Hodnocení

Tabulka 26 – Neologismy – 3. cvičení – Hodnocení 7. ročník ZŠ – U následujících neologismů vysvětlete jejich význam: E) *Emo*

Neologismy – 3. cvičení: Hodnocení 7. ročník ZŠ				
U následujících neologismů vysvětlete jejich význam: E) <i>Emo</i>				
Nevyplněno*	Styl, psycho*	Člověk*	Sebepoškození*	Divné oblékání*
55,3 %	5,3 %	2,6 %	5,3 %	2,6 %
Emoji*	Blázen, přitroublý člověk*	Hudební a módní styl	Čl., oblékaný do tmavých barev (černé), osamělý, v depresi, často myslí na smrt	
2,6 %	5,3 %	2,6 %	13,1 %	
Člověk, oblékaný jenom do černé barvy, smutný, poslouchá drsnou hudbu				
5,3 %				

* tato odpověď byla chybná

Žáci 7. ročníku ZŠ ponechali toto cvičení nevyplněno v 55,3 % dotazníků z celkových 38. Chybných odpovědí žáci vymysleli hned 6, z nich třeba *divné oblékání*, a 3 správné možnosti, například *hudební a módní styl*.

Nejčastěji zapsanou odpovědí v tomto cvičení byla správná odpověď *člověk, oblékaný do tmavých barev (černé), osamělý, v depresi, často myslí na smrt*, kterou napsalo 13,1 % žáků. Dalšími variantami, jež žáci zapsali ve více než jednom případě byly možnosti *styl, psycho* nebo *sebepoškozování a blázen, přitroublý člověk*, které všechny byly zapsány chybně a jež žáci uvedli shodně v 5,3 %, stejně jako správnou odpověď *člověk, oblékaný jenom do černé barvy, smutný, poslouchá drsnou hudbu* (viz tabulka 26).

Tabulka 27 – Neologismy – 3. cvičení – Hodnocení 7. ročník víceletého gymnázia –
U následujících neologismů vysvětlete jejich význam: E) *Emo*

Neologismy – 3. cvičení: Hodnocení 7. ročník víceletého gymnázia			
<i>U následujících neologismů vysvětlete jejich význam: E) Emo</i>			
Nevyplněno*	Lidé s depresemi*	Lidé, kteří se oblékají jen do černé	Rebelství*
32,4 %	3,2 %	19,4 %	3,2 %
Smajlík*	Oslovení Emmo*	Člověk, kterému je všechno jedno*	Je bez emocí*
3,2 %	3,2 %	3,2 %	3,2 %
Vše černé*	Životní styl, při kterém lidé nosí černé oblečení a poslouchají metal	Lidé v černém, nemají rádi svět, věří na temnotu, barví si vlasy, mají deprese	
3,2 %	3,2 %	19,4 %	
Lidé v černém, s černými vlasy přes oči a náušnicí			
	3,2 %		

* tato odpověď byla chybná

Žáci 7. ročníku víceletého gymnázia tentokrát ponechali otázku bez vyplnění v 32,4 % dotazníků. Respondenti uvedli 7 chybných odpovědí, jedna z nich je *oslovení Emmo*. Naproti tomu správné odpovědi žáci uvedli 4, například *lidé v černém, s černými vlasy přes oči a náušnicí*.

Nejčastěji uváděnou odpovědí byly správné možnosti *lidé v černém, nemají rádi svět, věří na temnotu, barví si vlasy, mají deprese* a *lidé, kteří se oblékají jen do černé*, které uvedli respondenti shodně v 19,4 %. Chybné odpovědi byly uvedeny vždy jen po jedné a zastupovaly tak vždy 3,2 % třídy, za všechny jsou to například *lidé s depresemi* a *smajlík* (viz tabulka 27).

Tabulka 28 – Neologismy – 3. cvičení – Hodnocení 9. ročník ZŠ – U následujících neologismů vysvětlete jejich význam: E) *Emo*

Neologismy – 3. cvičení: Hodnocení 9. ročník ZŠ		
<i>U následujících neologismů vysvětlete jejich význam: E) Emo</i>		
Nevyplněno*	Styl, kdy člověk sám sebe poškozuje, sebepoškozoatel*	Klub sebevrahů*
14,3 %	11,9 %	2,4 %
Styl*	Člověk, uchylující se k sebevraždě*	Člověk, který je citlivý, v černé barvě a s černými vlasy, je tajemný
2,4 %	2,4 %	7,1 %
Člověk, který má divný styl*	Životní styl, dlouhé vlasy přes obličej, černá barva	Člověk, oblečen do černé, zraňuje se pro pozornost, má deprese
4,8 %	9,5 %	9,5 %
Člověk, který má všechno černé	Člověk, který chodí v černém a řeže se	Komunita lidí, která nosí vše černé, tetování na obličeji, patku
23,8 %	7,1 %	4,8 %

* tato odpověď byla chybná

Toto cvičení zůstalo v 9. ročníku ZŠ nevyplněno v 14,3 % dotazníků. Žáci zde vymysleli 5 chybných odpovědí a hned 6 správných odpovědí, například *komunita lidí, která nosí vše černé, tetování na obličeji, patku*.

Odpovědi, již žáci uváděli nejhojněji, se stala správná odpověď *člověk, který má všechno černé*, a to ve 23,8 %. Druhou nejčastěji uvedenou odpovědí byla chybná varianta *styl, kdy člověk sám sebe poškozuje, poškozoatel*, a to v 11,9 %.

Tabulka 29 – Neologismy – 3. cvičení – Hodnocení 9. ročník víceletého gymnázia – U následujících neologismů vysvětlete jejich význam: E) *Emo*

Neologismy – 3. cvičení: Hodnocení 9. ročník víceletého gymnázia			
<i>U následujících neologismů vysvětlete jejich význam: E) Emo</i>			
Nevyplněno*	Člověk, co fetuje, antisociál, černá barva, černé vlasy	Typ člověka*	Divný člověk (vlasy, líčení) *
9,1 %	4,5 %	4,5 %	4,5 %
Styl*	Životní styl, černá barva, specifická hudba a oblékání	Čl., chodí jen v černé, černé vlasy, patka, melír	Člověk, co má rád černou barvu
13,7 %	27,3 %	22,8 %	9,1 %
Člověk s negativním pohledem na svět, v černém oblečení			
4,5 %			

* tato odpověď byla chybná

V 9. ročníku víceletého gymnázia nevyplnilo toto cvičení pouze 9,1 % žáků. Chybné odpovědi byly zaregistrovány v počtu 3, jednalo se například mimo jiné o odpověď *typ člověka*. Správných odpovědí se objevilo více, konkrétně 5, za všechny například *člověk s negativním pohledem na svět, v černém oblečení*.

Respondenti v nejvíce případech (27,3 %) uvedli správnou odpověď *životní styl, černá barva, specifická hudba a oblékání*. Jen o 4,5 % méně, tedy 22,8 % žáků, uvedlo rovněž správnou odpověď *člověk, chodí jen v černé, černé vlasy, patka, melír* a další (viz tabulka 29).

5.4.5.2 3. cvičení E): Srovnání

Ve 3. cvičení E) nejlépe odpovídali respondenti z 9. ročníku víceletého gymnázia s 68,2 % správných odpovědí. Dalším, jen o 6,3 % horším, ročníkem byl 9. ročník ZŠ, jenž celkově správně odpovídal v 61,9 %. Pomyslnou třetí příčku obsadil 7. ročník víceletého gymnázia se 45,2 % a nejhůře si, jako už v několika případech, vedl 7. ročník ZŠ, který odpovídal správně pouze ve 21,1 % odpovědí.

Při srovnání se ukázalo, že tentokrát žáci 9. ročníku víceletého gymnázia předčili jak své stejně staré kolegy ze ZŠ, tak oba další srovnávané mladší ročníky dle předpokladů. Srovnání 7. ročníků poté vyznělo výrazně pro 7. ročník z víceletého gymnázia celkem o 24,1 %.

5.4.6 F) Kazítka

Slovo *kazítka* vysvětluje Databáze excerptního materiálu Neomat jako *tzvané kazítka*. *To jsou součástky, jejichž jediným cílem je poškodit funkčnost výrobku a donutit majitele vyhledat servis či koupit výrobek nový* (Neomat, [online] [cit. 2019-06-27]) nebo také, *že kazítka je údajně součástka, která po uplynutí záruční doby schválně pokazí zakoupený přístroj, a zákazník si proto musí zakoupit přístroj nový* (Neomat, [online] [cit. 2019-06-27]). V tomto případě bylo zaznamenáno pouze několik odpovědí, jež se ovšem vcelku blížily výše zmíněným definicím. Konkrétně to byly vysvětlení *může to být v různých přístrojích, aby po skončení záruky nefungovaly tak dobře; nenahraditelná součástka přístroje; věc, co když se zničí, nedá se nahradit; věc určená pro rychlé poškození a znehodnocení koupené věci; věc, která po určité době zkazí elektroniku*.

5.4.6.1 3. cvičení F): Hodnocení

Tabulka 30 – Neologismy – 3. cvičení – Hodnocení 7. ročník ZŠ – U následujících neologismů vysvětlete jejich význam: F) *Kazítka*

Neologismy – 3. cvičení: Hodnocení 7. ročník ZŠ				
U následujících neologismů vysvětlete jejich význam: F) <i>Kazítka</i>				
Někdo někoho kazí*	Něco, co kazí*	Cigareta*	Nevyplněno*	Razítka*
2,6 %	5,3 %	5,3 %	76,4 %	2,6 %
Člověk/věc, co všechno pokazí*	Kázání*	Vše kazí*		
2,6 %	2,6 %	2,6 %		

* tato odpověď byla chybná

V tomto cvičení zůstalo nevyplněných odpovědí v 76,4 % dotazníků ze 7. ročníku ZŠ. Žáci napsali pouze 7 odpovědí, z nichž všechny byly chybné. Jednalo se například o odpovědi *vše kazí* nebo *razítka*.

Nejčastěji zapsanými odpověďmi v tomto cvičení se staly odpovědi *něco, co kazí* a *cigareta* zapsané shodně ve 2 případech a zastávající tak 5,3 % ročníku (viz tabulka 30).

Tabulka 31 – Neologismy – 3. cvičení – Hodnocení 7. ročník víceletého gymnázia –
U následujících neologismů vysvětlete jejich význam: F) *Kazítka*

Neologismy – 3. cvičení: Hodnocení 7. ročník víceletého gymnázia			
<i>U následujících neologismů vysvětlete jejich význam: F) Kazítka</i>			
Nevyplněno*	Ten, co něco kazí*	Věc, která jako jediná něco kazí*	Rozbité razítka*
74,3 %	3,2 %	3,2 %	9,7 %
Kažení něčeho*	Zdrobnělina slova kazič*	Může to být v různých přístrojích, aby po skončení záruky nefungovaly tak dobře	
3,2 %	3,2 %	3,2 %	

* tato odpověď byla chybná

V 7. ročníku víceletého gymnázia nevyplnili žáci odpověď v 74,3 % dotazníků. Dále vymysleli 5 chybných odpovědí jako například *zdrobnělina slova kazič* a 1 správnou odpověď *může to být v různých přístrojích, aby po skončení záruky nefungovaly tak dobře*.

Nejčtenější odpovědí v tomto cvičení se stala chybná odpověď *rozbité razítka* zaznamenaná v 9,7 %. Dále žáci zapsali špatných 5 odpovědí shodně po 3,2 % odpovědí (viz tabulka 31).

Tabulka 32 – Neologismy – 3. cvičení – Hodnocení 9. ročník ZŠ – U následujících neologismů vysvětlete jejich význam: F) *Kazítka*

Neologismy – 3. cvičení: Hodnocení 9. ročník ZŠ			
<i>U následujících neologismů vysvětlete jejich význam: F) Kazítka</i>			
Nevyplněno*	Součástka, která se rozbíjí*	Něco, co všechno kazí*	Člověk, který kazí lidi*
59,5 %	7,1 %	4,7 %	2,4 %
Kazí všechno*	Používá se v matematice*	Věc, co něco kazí*	To, co se zkazí*
4,7 %	2,4 %	2,4 %	2,4 %
Tak říkám kámošce, když mě štve*	Něco jako (rozbité) razítka*	Divná věc, která se na něco používá*	Nenahraditelná součástka přístroje
2,4 %	2,4 %	2,4 %	2,4 %
Věc, co když se zničí, nedá se nahradit	Věc určená pro rychlé poškození a znehodnocení		
2,4 %	2,4 %		

* tato odpověď byla chybná

Dotazování z 9. ročníku ZŠ nechali v tomto cvičení prázdné místo v 59,5 % odpovědí. Respondenti v tomto případě zapsali 10 chybných variant, z nich například *používá se v matematice* nebo *člověk, který kazí lidi*. Dále pak žáci uvedli ještě 3 správné odpovědi, například *nenahraditelná součástka přístroje*.

Odpovědi, již žáci uvedli nejčastěji v tomto cvičení, se stala chybná odpověď *součástka, která se rozbíjí* uvedená v 7,1 %. Více než jedenkrát žáci zapsali ještě varianty *kazí všechno* a *něco, co všechno kazí*, a to přesněji vždy ve 2 případech, tedy 4,7 % (viz tabulka 32).

Tabulka 33 – Neologismy – 3. cvičení – Hodnocení 9. ročník víceletého gymnázia –
U následujících neologismů vysvětlete jejich význam: E) *Emo*

Neologismy – 3. cvičení: Hodnocení 9. ročník víceletého gymnázia			
<i>U následujících neologismů vysvětlete jejich význam: E) Emo</i>			
Nevyplněno*	Věc, která něco/všechno kazí*	Razítko s pravopisnými chybami*	Věc, která po určité době zkazí elektroniku
77,3 %	13,7 %	4,5 %	4,5 %

* tato odpověď byla chybná

Respondenti z 9. ročníku víceletého gymnázia neuvedli vůbec nic do kolonky odpovědi v 77,3 % dotazníků. Dále žáci uvedli jen 2 chybné odpovědi a 1 správnou (*věc, která po určité době zkazí elektroniku*).

Nejhojněji dotazovaní uváděli špatně variantu *věc, která něco/všechno kazí* v 13,7 %. Pak už žáci uvedli jen dvě odpovědi, které vymysleli shodně ve 4,5 % odpovědi (viz tabulka 33).

5.4.6.2 3. cvičení F): Srovnání

Ve 3. cvičení v podotázce F) si vedly všechny ročníky proti očekávání hůře, když se úspěšnost jejich správných odpovědí nepřehoupla ani u jedné ze čtyř dotazovaných skupin přes 10 %. Nejvíce správných odpovědí bylo zaznamenáno v 9. ročníku ZŠ (7,1 %), o něco hůře si vedl 9. ročník víceletého gymnázia (4,5 %). Ještě méně správných odpovědí se vyskytlo v 7. ročníku víceletého gymnázia (3,2 %) a ani jednu správnou odpověď (0,0 %) nezaznamenali žáci 7. ročníku ZŠ.

Při srovnání 9. ročníků si v tomto případě vedli lépe žáci ZŠ, ač jen o 2,6 %. Při srovnání 7. ročníků předčili gymnazisté žáky ZŠ, kteří neuvedli jedinou správnou odpověď. Pokud tedy srovnáváme gymnaziální ročníky, vedl si v tomto cvičení lépe 9. ročník, stejně tomu bylo i ve srovnání ročníků v rámci ZŠ (viz tabulky 30-33).

5.4.7 G) Zevling

Pojem *zevling* vysvětluje Martinová (2004) jako *nečinné přihlížení něčemu, okounění, zevlování* (Martinová, 2004, s. 551). Žákům byly uznány jako správné varianty *nic nedělání; odpočívání; flákání se; obcházet a čumět, kde nemám; povalečství; nic nedělání, ležení; odpočívání, válení se; lenošení, flákání se; výraz, znamenající odpočívání, relaxování, flákání se*.

5.4.7.1 3. cvičení G): Hodnocení

Tabulka 34 – Neologismy – 3. cvičení – Hodnocení 7. ročník ZŠ – U následujících neologismů vysvětlete jejich význam: G) *Zevling*

Neologismy – 3. cvičení: Hodnocení 7. ročník ZŠ				
<i>U následujících neologismů vysvětlete jejich význam: G) Zevling</i>				
Nevyplněno*	Chill, chillovat*	Levning*	Drbna*	Jedení jídla*
81,6 %	8,0 %	2,6 %	2,6 %	2,6 %
Hrát dlouho na počítači, být závislý na počítači*				
2,6 %				

* tato odpověď byla chybná

Respondenti ze 7. ročníku ZŠ, konkrétně 81,6 % z nich, v rámci tohoto cvičení nevyplnili odpověď vůbec a dále neuvedli ani jednu správnou odpověď, zatímco vymysleli 5 chybných variant odpovědi, mezi nimi se vyskytují například *drbna* nebo *jedení jídla*.

Nejvíce žáků zde uvedlo odpověď *chill*, *chillovat*, kterou zanechalo v dotazníku 8,0 % žáků. Další odpovědi žáci napsali každou jen v jediném případě, tedy po 2,6 %. Zmíněnými chybnými odpověďmi byly mimo jiné odpovědi *jedení jídla*, či *levning* (viz tabulka 34).

Tabulka 35 – Neologismy – 3. cvičení – Hodnocení 7. ročník víceletého gymnázia –
U následujících neologismů vysvětlete jejich význam: G) Zevling

Neologismy – 3. cvičení: Hodnocení 7. ročník víceletého gymnázia			
U následujících neologismů vysvětlete jejich význam: G) Zevling			
Nevyplněno*	Lenost*	Nic nedělání	Odpočívání
48,4 %	3,2 %	16,1 %	6,5 %
Flákání se	Obcházet a čumět, kde nemám	Povalečství	
3,2 %	3,2 %	19,4 %	

* tato odpověď byla chybná

Žáci 7. ročníku víceletého gymnázia ve 48,4 % neuvedli odpověď vůbec žádnou. Dále zapsali 5 správných odpovědí, jako například *obcházet a čumět, kde nemám*, či *flákání se* a jedinou chybnou odpověď *lenost*.

Nejčastěji používanou odpovědí v tomto cvičení se stala odpověď *povalečství*, již žáci zaznamenali v 19,4 %. Odpovědí, která se objevila rovněž ve více případech, byla varianta *nic nedělání*, zastupující 16,1 % odpovědí v ročníku (viz tabulka 35).

Tabulka 36 – Neologismy – 3. cvičení – Hodnocení 9. ročník ZŠ – U následujících neologismů vysvětlete jejich význam: G) Zevling

Neologismy – 3. cvičení: Hodnocení 9. ročník ZŠ			
U následujících neologismů vysvětlete jejich význam: G) Zevling			
Nevyplněno*	Člověk, lenoch, který nic nedělá*	Špehovat, koukat, čumět*	Cestování*
40,5 %	7,1 %	16,7 %	4,8 %
Žebrat*	Nic nedělání, ležení	Odpočívání, válení se	Somrák*
7,1 %	14,3 %	7,1 %	2,4 %

* tato odpověď byla chybná

Dotazování v rámci 9. ročníku ZŠ ponechalo bez odpovědi v tomto případě 40,5 % respondentů. Žáci ovšem dále vymysleli 5 chybných odpovědí jako *somrák* a *cestování* a také 2 správné odpovědi, z nichž jednou byla odpověď *odpočívání, válení se*.

V největším počtu žáci odpověděli *špehovat, koukat, čumět*, a to v 16,7 % případů. Druhou nejčastější odpovědí se pak stala varianta *nic nedělání, ležení*. Za zmínku stojí také odpovědi jako *žebrat* nebo *člověk, lenoch, který nic nedělá* (viz tabulka 36).

Tabulka 37 – Neologismy – 3. cvičení – Hodnocení 9. ročník víceletého gymnázia –
U následujících neologismů vysvětlete jejich význam: G) *Zevling*

Neologismy – 3. cvičení: Hodnocení 9. ročník víceletého gymnázia			
<i>U následujících neologismů vysvětlete jejich význam: G) Zevling</i>			
Nevyplněno*	Linka ze vnějšku*	Koukání do blba*	Potloukání se*
54,6 %	4,5 %	4,5 %	4,5 %
Lenošení, flákání se	Výraz, znamenající odpočívání, relaxování, flákání se		Nic nedělání
4,5 %	4,5 %		13,7 %
Odpočívání			
9,2 %			

* tato odpověď byla chybná

Žáci 9. ročníku víceletého gymnázia ponechali bez vyplnění v tomto cvičení 54,6 % odpovědí, ale také vymysleli 3 špatné a 4 správné odpovědi. Mezi chybnými se objevily *linka ze vnějšku* nebo *potloukání se* a mezi správnými se jednalo například o *lenošení, flákání se*, či o velice podrobnou odpověď *výraz, znamenající odpočívání, relaxování, flákání se*.

Zmíněný ročník nejčastěji používal správnou odpověď *nic nedělání*, kterou žáci použili ve 13,7 % odpovědí. V pořadí další, v 9,2 % používanou odpověď, se stala varianta *odpočívání*, jež byla zároveň správnou odpovědí. Za zmínění stojí ještě odpovědi jako *potloukání se* a *koukání do blba* (viz tabulka 37).

5.4.7.2 3. cvičení G): Srovnání

Při porovnávání jsme zjistili, že nejlépe si vedl, jako už v několika případech, 7. ročník víceletého gymnázia se 48,4 %. O něco méně správných odpovědí si připsal 9. ročník víceletého gymnázia, a to konkrétně 31,8 %. Další v pořadí se umístil 9. ročník ZŠ s 21,4 %. Nejhůře, bez jediné správné odpovědi, a tudíž s 0,0 % si vedl 7. ročník ZŠ.

Respondenti 7. ročníku gymnázia v tomto případě předčili 9. ročník gymnázia, stejně tak jako se 9. ročník ZŠ s tímto cvičením vypořádal lépe než 7. ročník ZŠ. Mezi 9. ročníky si podle očekávání vedl ten z gymnázia. Překvapením pak bylo, že 7. ročník předčil nejen své stejně staré kolegy ze ZŠ, ale i oba 9. ročníky.

5.4.8 H) Hejtovat

Význam slovesa *hejtovat* podle článků Jazykové zákampí: Hejtovat ze serveru literárky.cz spočívá v anglickém slovíčku *hate*, čili nesnášet, nenávidět, či nemít rád. Jedná se o opak, rovněž anglického, slova *like*. V češtině se toto heslo přizpůsobilo časování tak, že vznikla právě infinitivní podoba *hejtovat* (Jazykové zákampí: Hejtovat, [online] [cit. 2019-06-27]). Tuto informaci se podařilo ověřit také v Databázi excerpčního materiálu Neomat, která uvádí tutéž informaci (Neomat, [online] [cit. 2019-06-27]).

Článek *Čeština už není cool* v rámci serveru Novinky.cz zase přináší rubriku *Angločeština – slovník*, v níž se píše, že slova *hate (hejt)/hejtr, hejtovat* značí *nenávisťou kritiku/člověka, který takto kritizuje* (Čeština už není cool, [online] [cit. 2019-06-27]).

Žákům tedy byly uznávány jako správné odpovědi varianty *nemít rád; nenávidět; napsat komentář, který má někoho urazit; urážet někoho, koho nemáme rádi; nadávat někomu/na něco; Nadávat na někoho, říkat o něm špatné věci, pomlouvat někoho; kritizovat někoho/něco; dávat najevo, že se mi něco nelíbí; nesnášet (někoho); komentovat něco*

negativním způsobem; nemít někoho rád a dávat mu to najevo; nesouhlasit s něčím názorem a dávat mu to najevo; vyjadřovat nesouhlas.

5.4.8.1 3. cvičení H): Hodnocení

Tabulka 38 – Neologismy – 3. cvičení – Hodnocení 7. ročník ZŠ – U následujících neologismů vysvětlete jejich význam: H) Hejtovat

Neologismy – 3. cvičení: Hodnocení 7. ročník ZŠ				
<i>U následujících neologismů vysvětlete jejich význam: H) Hejtovat</i>				
Nevyplněno*	Pomlouvat*	Lidé, kteří říkají negativní názory*	Někoho ponižovat*	Štvát někoho*
18,4 %	10,6 %	5,3 %	2,6 %	2,6 %
Nemít rád	Nenávidět	Napsat komentář, který má někoho urazit	Urážet někoho, koho nemáme rádi	Fetovat*
15,8 %	15,8 %	2,6 %	7,9 %	2,6 %
Nadávat někomu/na něco				
15,8 %				

* tato odpověď byla chybná

Žáci v tomto cvičení nevyplnili 18,4 % odpovědí a dále vymysleli 5 chybných odpovědí, mezi kterými se objevily například *někoho ponižovat* a *fetovat*. Proti tomu se objevilo také 5 správných variant odpovědí, z nich namátkou například *napsat komentář, který má někoho urazit*.

Nejčastěji respondenti uvedli 3 správné odpovědi *nemít rád*, *nenávidět* a *nadávat někomu/na něco*. Všechny zmíněné varianty se vyskytly v 15,8 % odpovědí v ročníku. Nejčastěji použitou chybnou odpovědí byla odpověď *pomlouvat* s 10,6 % (viz tabulka 38).

Tabulka 39 – Neologismy – 3. cvičení – Hodnocení 7. ročník víceletého gymnázia – U následujících neologismů vysvětlete jejich význam: H) Hejtovat

Neologismy – 3. cvičení: Hodnocení 7. ročník víceletého gymnázia			
<i>U následujících neologismů vysvětlete jejich význam: H) Hejtovat</i>			
Kritizovat někoho/něco	Nadávat na někoho, říkat o něm špatné věci, pomlouvat někoho*	Nenávidět (někoho)	Točit na někoho reakci na internetu*
19,4 %	19,4 %	16,1 %	3,2 %
Nevyplněno*	Dávat najevo, že se mi něco nelíbí	Urážet někoho*	Nesnášet (někoho)
3,2 %	9,6 %	6,5 %	12,9 %
Komentovat něco negativním způsobem		Nemít někoho rád a dávat mu to najevo	
3,2 %		6,5 %	

* tato odpověď byla chybná

V 7. ročníku víceletého gymnázia respondenti ponechali pouhé 3,2 % odpovědí nevyplněných. Dále žáci zapsali 3 chybné a 6 správných odpovědí, například *dávat najevo, že se mi něco nelíbí*

Nejčastěji odpovídali žáci správně variantu *kritizovat někoho/něco* stejně jako chybně *nadávat na někoho, říkat o něm špatné věci, pomlouvat někoho*. Obě zmíněné varianty zastupovaly po 19,4 % ročníku. Další odpovědi, kterou žáci používali hojně, se stala odpověď *nenávidět (někoho)*, již odpovědělo 16,1 % žáků (tabulka 39).

Tabulka 40 – Neologismy – 3. cvičení – Hodnocení 9. ročník ZŠ – U následujících neologismů vysvětlete jejich význam: H) Hejtovat

Neologismy – 3. cvičení: Hodnocení 9. ročník ZŠ			
<i>U následujících neologismů vysvětlete jejich význam: H) Hejtovat</i>			
Zesměšňovat někoho*	Nesouhlasit s něčím názorem a dávat mu to najevo	Způsob ponižování a pomlouvání*	Nemít rád někoho/něco
2,4 %	4,8 %	2,4 %	9,5 %
Kritizovat	Nadávat někomu/na něco*	Nenávidět (někoho)	Nesnášet (někoho)
4,8 %	4,8 %	16,6 %	23,8 %
Nevyplněno*	Někoho slovně napadat*	Hanit někoho/něco*	Urážet někoho*
9,5 %	2,4 %	2,4 %	16,6 %

* tato odpověď byla chybná

Dotazovaní z tohoto ročníku nevyplnili odpověď v 9,5 % dotazníků. Dále vymysleli 6 odpovědí chybných, jako například *hanit někoho/něco* a 5 variant správných, jako třeba *kritizovat*.

Nejčastější odpovědí tohoto cvičení se stala odpověď *nesnášet (někoho)*, která napadla 23,8 % žáků. Druhou nejčastější odpovědí se staly varianty *nenávidět (někoho)* a *urážet někoho* s 16,6 %. Žáci také často zapisovali správnou možnost *nemít rád někoho/něco*, a to konkrétně v 9,5 %.

Tabulka 41 – Neologismy – 3. cvičení – Hodnocení 9. ročník víceletého gymnázia – U následujících neologismů vysvětlete jejich význam: H) Hejtovat

Neologismy – 3. cvičení: Hodnocení 9. ročník víceletého gymnázia			
<i>U následujících neologismů vysvětlete jejich význam: H) Hejtovat</i>			
Pomlouvat*	Projevovat veřejně nenávisť*	Sdělovat negativní vyznání*	Nemít rád
4,5 %	4,5 %	4,5 %	13,7 %
Nesnášet	Nadávat někomu/na něco*	Vyjadřovat nesouhlas	Nenávidět
18,2 %	18,2 %	4,5 %	18,2 %
Kritizovat			
13,7 %			

* tato odpověď byla chybná

Respondenti 9. ročníku víceletého gymnázia v tomto případě vyplnili všechny dotazníky, což se přihodilo v tomto cvičení poprvé od začátku dotazníku. Naproti tomu žáci vymysleli 3 chybné odpovědi, jako třeba *sdělovat negativní vyznání* a další, stejně jako 5 správných odpovědí, mezi kterými i *vyjadřovat nesouhlas*.

Nejčastější odpovědi se v tomto cvičení vyskytly hned 3, a všechny správné, vždy po 18,2 %. Dále byly zaznamenány i chybné odpovědi jako *pomlouvat* a *projevovat veřejně nenávisť*, které žáci zapsali shodně ve 4,5 %.

5.4.8.2 3.cvičení H): Srovnání

Při srovnání všech dotazovaných ročníků jsme zjistili, že nejvyšší úspěšnost odpovědí v tomto cvičení si připsali žáci 9. ročníku víceletého gymnázia s 68,2 %. Pouze o 0,5 % hůře si vedli respondenti ze 7. ročníku (67, 7 %), rovněž gymnaziálního. Po procentuálním propadu úspěšnosti se na pomyslném třetím místě ocitl 9. ročník ZŠ, jenž odpovídal správně v 59,5 %

odpovědí. A nejhůře, ač jen o 1,6 % odpovídali žáci 7. ročníku ZŠ, kteří byli úspěšní v 57,9 % dotazníků ve třídě.

Pokud srovnáváme gymnaziální žáky, vedli si v tomto případě lépe žáci 9. ročníku, ač pouze nepatrně. Stejně tak i 9. ročník ZŠ předčil svoje mladší spolužáky, rovněž malým rozdílem. Největší propad ovšem nastal při srovnání gymnázia a ZŠ celkově, kde se mezi školami ukázal rozdíl 8,2 % (viz tabulky 38-41).

5.5 4. cvičení – V tomto cvičení zaškrtněte správný význam slova:

Toto cvičení po žácích požadovalo, aby zaškrtnli správnou variantu významu slov *I. Antiklaus*, *II. Privatizace*, *II. Piko* a *IV. Sluníčkář*, jednalo se tedy o uzavřené cvičení. U zmíněných slov byly uvedeny vždy 3 možné odpovědi a., b., c., z nichž byla vždy pouze jedna správná a ostatní byly pouze schválně chybně vymyšlené. Správné odpovědi byly vyhledány v publikacích Martincové (1998 a 2004) a na serveru www.iDnes.cz.

5.5.1 I. Antiklaus

Pojem *antiklaus* popisuje ve své publikaci Martincová (2004) jako toho, *kdo nesouhlasí politicky i jinak s názory a činností Václava Klause (českého politika a bývalého prezidenta ČR) a jeho stoupenci* (Martincová, 2004, s. 39). Správnou odpovědí v tomto cvičení byla tedy varianta b.

5.5.1.1 4. cvičení I.: Hodnocení

Tabulka 42 – Neologismy – 4. cvičení – Hodnocení 7. ročník ZŠ – V tomto cvičení zaškrtněte správný význam slova: *I. Antiklaus*

Neologismy – 4. cvičení: Hodnocení 7. ročník ZŠ			
V tomto cvičení zaškrtněte správný význam slova: <i>I. Antiklaus</i>			
Nevyplněno*	a. Člověk, který nemá rád Santa Klause (počeštěný výraz). *	b. Ten, kdo nesouhlasí politicky i jinak s názory a činností Václava Klause (českého politika a bývalého prezidenta ČR) s jeho stoupenci.	c. Názorový oponent Václava Klause ml. v názorech na pedagogické otázky a problémy ve školství v ČR. *
18,5 %	13,1 %	34,2 %	34,2 %

* tato odpověď byla chybná

Tabulka 43 – Neologismy – 4. cvičení – Hodnocení 7. ročník víceletého gymnázia – V tomto cvičení zaškrtněte správný význam slova: *I. Antiklaus*

Neologismy – 4. cvičení: Hodnocení 7. ročník víceletého gymnázia			
V tomto cvičení zaškrtněte správný význam slova: <i>I. Antiklaus</i>			
Nevyplněno*	a. Člověk, který nemá rád Santa Klause (počeštěný výraz). *	b. Ten, kdo nesouhlasí politicky i jinak s názory a činností Václava Klause (českého politika a bývalého prezidenta ČR) s jeho stoupenci.	c. Názorový oponent Václava Klause ml. v názorech na pedagogické otázky a problémy ve školství v ČR. *
3,2 %	6,5 %	25,8 %	64,5 %

* tato odpověď byla chybná

Tabulka 44 – Neologismy – 4. cvičení – Hodnocení 9. ročník ZŠ – V tomto cvičení zaškrtněte správný význam slova: *I. Antiklaus*

Neologismy – 4. cvičení: Hodnocení 9. ročník ZŠ			
<i>V tomto cvičení zaškrtněte správný význam slova: I. Antiklaus</i>			
Nevyplněno*	a. Člověk, který nemá rád Santa Klause (počeštěný výraz). *	b. Ten, kdo nesouhlasí politicky i jinak s názory a činností Václava Klause (českého politika a bývalého prezidenta ČR) s jeho stoupenci.	c. Názorový oponent Václava Klause ml. v názorech na pedagogické otázky a problémy ve školství v ČR. *
0,0 %	4,8 %	59,5 %	35,7 %

* tato odpověď byla chybná

Tabulka 45 – Neologismy – 4. cvičení – Hodnocení 9. ročník víceletého gymnázia – V tomto cvičení zaškrtněte správný význam slova: *I. Antiklaus*

Neologismy – 4. cvičení: Hodnocení 9. ročník víceletého gymnázia			
<i>V tomto cvičení zaškrtněte správný význam slova: I. Antiklaus</i>			
Nevyplněno*	a. Člověk, který nemá rád Santa Klause (počeštěný výraz). *	b. Ten, kdo nesouhlasí politicky i jinak s názory a činností Václava Klause (českého politika a bývalého prezidenta ČR) s jeho stoupenci.	c. Názorový oponent Václava Klause ml. v názorech na pedagogické otázky a problémy ve školství v ČR. *
22,7 %	13,6 %	45,5 %	18,2 %

* tato odpověď byla chybná

5.5.1.2 4. cvičení I.: Srovnání

V tomto cvičení si překvapivě nejlépe vedli žáci 9. ročníku ZŠ, kteří trefili správnou odpověď v 59,5 % případů. O něco nižší úspěšnost 45,5 % měli žáci také 9. ročníku, nýbrž z gymnázia. Poté 34,2 % správných odpovědí v ročníků získali respondenti 7. ročníku ZŠ a nejhůře se v tomto případě orientovali žáci 7. ročníku víceletého gymnázia, kteří odpověděli správně pouze ve 25,8 % odpovědí, k čemuž je nejspíše vedlo zmatení odpovědí c., která v jejich případě získala 64,5 % hlasů.

Respondenti 9. ročníku ZŠ překvapili, když předčili nejen své mladší kolegy ze ZŠ, ale rovněž i oba gymnaziální ročníky. Mezi 7. ročníky byl tentokrát překvapivě úspěšnější ten ze ZŠ. Podle očekávání si tentokrát vedli lépe respondenti z 9. ročníku víceletého gymnázia oproti svým mladším spolužákům ze 7. ročníku (viz tabulky 42-45).

5.5.2 II. Privatizace

Privatizace je podle Martinové (1998) *převod majetku z vlastnictví státu do soukromého vlastnictví (restitucemi, prodejem, darováním); odstátnění, což se skrývalo pod variantou c* (Martinová, 1998, s. 223).

5.5.2.1 4. cvičení II.: Hodnocení

Tabulka 46 – Neologismy – 4. cvičení – Hodnocení 7. ročník ZŠ – V tomto cvičení zaškrtněte správný význam slova: *II. Privatizace*

Neologismy – 4. cvičení: Hodnocení 7. ročník ZŠ			
<i>V tomto cvičení zaškrtněte správný význam slova: II. Privatizace</i>			
Nevyplněno*	a. Ubytovací zařízení v naprostém soukromí. *	b. Způsob nového zateplování budov pomocí přivatování skelnou vatou. *	c. Převod majetku z vlastnictví státu do soukromého vlastnictví (restitucemi, prodejem, darováním); odstátnění.
21,0 %	23,7 %	5,3 %	50,0 %

* tato odpověď byla chybná

Tabulka 47 – Neologismy – 4. cvičení – Hodnocení 7. ročník víceletého gymnázia – V tomto cvičení zaškrtněte správný význam slova: *II. Privatizace*

Neologismy – 4. cvičení: Hodnocení 7. ročník víceletého gymnázia			
<i>V tomto cvičení zaškrtněte správný význam slova: II. Privatizace</i>			
Nevyplněno*	a. Ubytovací zařízení v naprostém soukromí. *	b. Způsob nového zateplování budov pomocí přivatování skelnou vatou. *	c. Převod majetku z vlastnictví státu do soukromého vlastnictví (restitucemi, prodejem, darováním); odstátnění.
6,5 %	29,0 %	6,5 %	58,0 %

* tato odpověď byla chybná

Tabulka 48 – Neologismy – 4. cvičení – Hodnocení 9. ročník ZŠ – V tomto cvičení zaškrtněte správný význam slova: *II. Privatizace*

Neologismy – 4. cvičení: Hodnocení 9. ročník ZŠ			
<i>V tomto cvičení zaškrtněte správný význam slova: II. Privatizace</i>			
Nevyplněno*	a. Ubytovací zařízení v naprostém soukromí. *	b. Způsob nového zateplování budov pomocí přivatování skelnou vatou. *	c. Převod majetku z vlastnictví státu do soukromého vlastnictví (restitucemi, prodejem, darováním); odstátnění.
0,0 %	26,2 %	0,0 %	73,8 %

* tato odpověď byla chybná

Tabulka 49 – Neologismy – 4. cvičení – Hodnocení 9. ročník víceletého gymnázia – V tomto cvičení zaškrtněte správný význam slova: *II. Privatizace*

Neologismy – 4. cvičení: Hodnocení 9. ročník víceletého gymnázia			
<i>V tomto cvičení zaškrtněte správný význam slova: II. Privatizace</i>			
Nevyplněno*	a. Ubytovací zařízení v naprostém soukromí. *	b. Způsob nového zateplování budov pomocí přivatování skelnou vatou. *	c. Převod majetku z vlastnictví státu do soukromého vlastnictví (restitucemi, prodejem, darováním); odstátnění.
4,5 %	9,1 %	0,0 %	86,4 %

* tato odpověď byla chybná

5.5.2.2 4. cvičení II.: Srovnání

V tomto cvičení si nejlépe vedli žáci 9. ročníku víceletého gymnázia s 86,4 %. Respondenti z 9 ročníku ZŠ pak získali 73,8 % správných odpovědí. O něco méně správných odpovědí, konkrétně 58,0 %, si připsali žáci 7. ročníku víceletého gymnázia a nejméně správných odpovědí zaznamenali žáci 7. ročníku ZŠ, kteří odpověděli správně v 50,0 % případech.

Při srovnání obstáli žáci 9. ročníku z gymnázia, kteří předčili nejen svoje mladší gymnaziální spolužáky, ale také svoje vrstevníky z 9. ročníku ZŠ. Mezi 7. ročníky pak lépe obstál ten z gymnázia, což potvrdilo naše předpoklady (viz tabulky 46-49).

5.5.3 III. Piko

Martincová (1998) uvádí, že se jedná o *pervitin, který se šnupe* (Martincová, 1998, s. 207). Tato možnost byla ukryta pod variantou odpovědi a.

5.5.3.1 4. cvičení III.: Hodnocení

Tabulka 50 – Neologismy – 4. cvičení – Hodnocení 7. ročník ZŠ – V tomto cvičení zaškrtněte správný význam slova: *III. Piko*

Neologismy – 4. cvičení: Hodnocení 7. ročník ZŠ			
V tomto cvičení zaškrtněte správný význam slova: <i>III. Piko</i>			
Nevyplněno*	a. Pervitin, (droga) který se šnupe.	b. Značka kypřícího prášku do pečiva. *	c. Předpona značící ve fyzice určitou hmotnost (obdoba předpon MILI-, KILO-, atd.). *
7,9 %	55,3 %	7,9 %	28,9 %

* tato odpověď byla chybná

Tabulka 51 – Neologismy – 4. cvičení – Hodnocení 7. ročník víceletého gymnázia – V tomto cvičení zaškrtněte správný význam slova: *III. Piko*

Neologismy – 4. cvičení: Hodnocení 7. ročník víceletého gymnázia			
V tomto cvičení zaškrtněte správný význam slova: <i>III. Piko</i>			
Nevyplněno*	a. Pervitin, (droga) který se šnupe.	b. Značka kypřícího prášku do pečiva. *	c. Předpona značící ve fyzice určitou hmotnost (obdoba předpon MILI-, KILO-, atd.). *
3,2 %	45,2 %	0,0 %	51,6 %

* tato odpověď byla chybná

Tabulka 52 – Neologismy – 4. cvičení – Hodnocení 9. ročník ZŠ – V tomto cvičení zaškrtněte správný význam slova: *III. Piko*

Neologismy – 4. cvičení: Hodnocení 9. ročník ZŠ			
V tomto cvičení zaškrtněte správný význam slova: <i>III. Piko</i>			
Nevyplněno*	a. Pervitin, (droga) který se šnupe.	b. Značka kypřícího prášku do pečiva. *	c. Předpona značící ve fyzice určitou hmotnost (obdoba předpon MILI-, KILO-, atd.). *
0,0 %	90,5 %	7,1 %	2,4 %

* tato odpověď byla chybná

Tabulka 53 – Neologismy – 4. cvičení – Hodnocení 9. ročník víceletého gymnázia – V tomto cvičení zaškrtněte správný význam slova: *III. Piko*

Neologismy – 4. cvičení: Hodnocení 9. ročník víceletého gymnázia			
<i>V tomto cvičení zaškrtněte správný význam slova: III. Piko</i>			
Nevyplněno *	a. Pervitin, (droga) který se šňupe.	b. Značka kypřicího prášku do pečiva. *	c. Předpona značící ve fyzice určitou hmotnost (obdoba předpon MILI-, KILO-, atd.). *
13,6 %	68,2 %	4,6 %	13,6 %

* tato odpověď byla chybná

5.5.3.2 4. cvičení III.: Srovnání

Dotazování z 9. ročníku ZŠ v tomto cvičení projevili velkou znalost a připisali si úspěšnost 90,5 %. Na pomyslné 2. příčce se umístili žáci 9. ročníku víceletého gymnázia s 68,2 % správných odpovědí. O něco hůře si vedli respondenti 7. ročníku ZŠ, kteří odpovídali správně v 55,3 % případů. Nejhorší v tomto cvičení byl 7. ročník víceletého gymnázia, který si připisal 45,2 % správných odpovědí.

Podle očekávání si v tomto cvičení vedly lépe oba 9. ročníky a předčily tak 7. ročníky. Nicméně proti očekávání 9. ročník ZŠ odpovídal s vyšší úspěšností než 9. ročník víceletého gymnázia. Obdobně tomu bylo i mezi 7. ročníky, kde byli také úspěšnější žáci ZŠ (viz tabulky 50-53).

5.5.4 IV. Sluníčkář

Podle Karla Olivy, ředitele Ústavu pro jazyk český AV ČR, je *sluníčkář Naivní, otevřený, multikulti, nadšený a světu otevřený člověk*, jedná se o název s mírně negativním zabarvením (Sluníčkář je nový pravdoláskař, [online] [cit. 2019-06-27]). Tato odpověď se před žáky skrývala pod písmenem b.

5.5.4.1 4. cvičení IV.: Hodnocení

Tabulka 54 – Neologismy – 4. cvičení – Hodnocení 7. ročník ZŠ – V tomto cvičení zaškrtněte správný význam slova: *IV. Sluníčkář*

Neologismy – 4. cvičení: Hodnocení 7. ročník ZŠ			
<i>V tomto cvičení zaškrtněte správný význam slova: IV. Sluníčkář</i>			
Nevyplněno*	a. Vědec, zabývající se výzkumem Slunce, jeho okolím a jevů s ním spojeným. *	b. Naivní, otevřený, multikulti, nadšený a světu otevřený čl., název s mírně negativním zabarvením	c. Člověk chodící oblíkaný výhradně ve žlutých a oranžových barvách, milující slunečnice a vše, co se týká Slunce. Často sduřovaný v určitých společnostech, sektách. *
10,5 %	15,8 %	60,5 %	13,2 %

* tato odpověď byla chybná

Tabulka 55 – Neologismy – 4. cvičení – Hodnocení 7. ročník víceletého gymnázia – V tomto cvičení zaškrtněte správný význam slova: *IV. Sluníčkář*

Neologismy – 4. cvičení: Hodnocení 7. ročník víceletého gymnázia			
<i>V tomto cvičení zaškrtněte správný význam slova: IV. Sluníčkář</i>			
Nevyplněno*	a. Vědec, zabývající se výzkumem Slunce, jeho okolím a jevů s ním spojeným. *	b. Naivní, otevřený, multikulti, nadšený a světu otevřený čl., název s mírně negativním zabarvením	c. Člověk chodící oblíkaný výhradně ve žlutých a oranžových barvách, milující slunečnice a vše, co se týká Slunce. Často sdružovaný v určitých společenstvích, sektách. *
3,2 %	0,0 %	80,7 %	16,1 %

* tato odpověď byla chybná

Tabulka 56 – Neologismy – 4. cvičení – Hodnocení 9. ročník ZŠ – V tomto cvičení zaškrtněte správný význam slova: *IV. Sluníčkář*

Neologismy – 4. cvičení: Hodnocení 9. ročník ZŠ			
<i>V tomto cvičení zaškrtněte správný význam slova: IV. Sluníčkář</i>			
Nevyplněno*	a. Vědec, zabývající se výzkumem Slunce, jeho okolím a jevů s ním spojeným. *	b. Naivní, otevřený, multikulti, nadšený a světu otevřený člověk, název s mírně negativním zabarvením	c. Člověk chodící oblíkaný výhradně ve žlutých a oranžových barvách, milující slunečnice a vše, co se týká Slunce. Často sdružovaný v určitých společenstvích, sektách. *
0,0 %	7,1 %	76,2 %	16,7 %

* tato odpověď byla chybná

Tabulka 57 – Neologismy – 4. cvičení – Hodnocení 9. ročník víceletého gymnázia – V tomto cvičení zaškrtněte správný význam slova: *IV. Sluníčkář*

Neologismy – 4. cvičení: Hodnocení 9. ročník víceletého gymnázia			
<i>V tomto cvičení zaškrtněte správný význam slova: IV. Sluníčkář</i>			
Nevyplněno*	a. Vědec, zabývající se výzkumem Slunce, jeho okolím a jevů s ním spojeným. *	b. Naivní, otevřený, multikulti, nadšený a světu otevřený člověk, název s mírně negativním zabarvením	c. Člověk chodící oblíkaný výhradně ve žlutých a oranžových barvách, milující slunečnice a vše, co se týká Slunce. Často sdružovaný v určitých společenstvích, sektách. *
4,5 %	0 %	91,0 %	4,5 %

* tato odpověď byla chybná

5.5.4.2 4. cvičení IV.: Srovnání

U 4. cvičení ve IV. úkolu odpověděli žáci 9. ročníku víceletého gymnázia správně v 91,0 % odpovědí. O něco méně, ač stále s vynikající znalostí správných odpovědí, si připsali respondenti 7. ročníku víceletého gymnázia s 80,7 %. Jen o 4,5 % hůře si vedli žáci 9. ročníku ZŠ, když získali 76,2 % správných odpovědí. Nejhůře si pak v tomto případě vedli žáci 7. ročníku ZŠ, kteří odpověděli správně v 60,5 % případů.

Při srovnání je patrné, že mezi 9. ročníky více správných odpovědí zaznamenal ten z gymnázia, jenž předčil i své gymnaziální kolegy ze 7. ročníku. Ve srovnání ročníků ZŠ si rovněž vedli lépe žáci z 9. ročníku. Překvapením tak zůstává hlavně fakt, že dotazovaní ze 7. ročníku víceletého gymnázia odpovídali s vyšší úspěšností než o dva roky starší žáci ze ZŠ (viz tabulky 54-57).

5.6 5. cvičení – Spojte neologismy s významy k nim patřícími:

V 5. cvičení měli žáci za úkol spojit jednotlivé neologismy z jednoho sloupce s příslušnými významy z druhého sloupce. Správné odpovědi podle Martinové (1998), (2004) tedy byly **a.** *psomil* = 2. *milovník psů* (Martinová, 2004, s. 375); **b.** *mikrovlnka* = 3. *mikrovlnná trouba* (Martinová, 1998, s. 159); **c.** *smajlík* = 1. *symbol vytvořený pomocí grafických znaků nebo obrázek pro vyjádření pocitů, duševních stavů, užívaný v písemné elektronické komunikaci (e-mailech, SMS, apod.)* (Martinová, 2004, s.419) , *emotikon*; **d.** *VIP* = 4. *velmi důležitá osoba* (Martinová, 2004, s. 519); **e.** *lobbovat* = 8. *provádět lobbing, lobbování (koho, za co, pro co, proti čemu) (ovlivňování veřejných činitelů jako zákonodárců, vládních úředníků, zástupců médií aj.)* (Martinová, 1998, s. 144); **f.** *dealovat* = 7. *prodávat, distribuovat určité zboží (za provizi)* (Martinová, 2004, s. 82); **g.** *Kérka, kéruňk* = 5. *tetování* (Martinová, 1998, s. 126); **h.** *ufologie* = *obor zahrnující shromažďování informací o UFO, usilování o jejich interpretaci a snahu prokázat existenci jiných inteligentních bytostí ve vesmíru* (Martinová, 1998, s. 313).

5.6.1 5. cvičení: Hodnocení

Tabulka 58 – Neologismy – 5. cvičení – Hodnocení 7. ročník ZŠ, 7. ročník víceletého gymnázia, 9. ročník ZŠ, 9. ročník víceletého gymnázia – Spojte neologismy s významy k nim patřícími:

Neologismy – 5. cvičení: Hodnocení 7. ročník ZŠ, 7. ročník víceletého gymnázia, 9. ročník ZŠ, 9. ročník víceletého gymnázia										
Spojte neologismy s významy k nim patřícími:										
Ročník:	Správných odpovědí:	0*	1*	2*	3*	4*	5*	6*	7*	8*
7. ročník ZŠ		0	2,6	0	0	0	2,6	7,9	0	86,9
7. ročník víceletého		6,5	0	0	0	3,2	0	3,2	3,2	83,9
9. ročník ZŠ		0	0	0	0	0	0	2,4	0	97,6
9. ročník víceletého		0	0	0	0	0	0	0	0	100

* v % (procentech)

5.6.2 5. cvičení: Srovnání

V 5. cvičení žáci převážně úspěšně spojovali pojmy s danými významy. Nejlépe si vedli žáci 9. ročníku víceletého gymnázia, kteří neudělali v daném cvičení ani jedinou chybu a byli úspěšní ve 100 %. Jen drobně horší bilanci měli žáci 9. ročníku ZŠ, kteří odpovídali správně v 97,6 %. I žáci 7. ročníku ZŠ si vedli dobře, když odpovídali správně v 86,9 %. O 3 % správných odpovědí méně pak získali dotazovaní ze 7. ročníku víceletého gymnázia, kteří spojovali s úspěšností 83,9 %.

Dle předpokladů si nejlépe vedli žáci 9. ročníku gymnázia, kteří předčili o dva roky mladší gymnaziální kolegy, ale i stejně své vrstevníky z 9. ročník ZŠ. Ve srovnání obou ročníků ZŠ k překvapení nedošlo, když se úspěšnějšími stali žáci z 9. ročníku. Mezi 7. ročníky naopak velice překvapivě lépe odpovídali žáci 7. ročníku ZŠ než jejich vrstevníci z gymnázia (viz tabulka 58).

Závěr

Tato bakalářská práce byla rozdělena do dvou částí – teoretické a výzkumné a zabývala se neologismy a jejich znalostí u žáků 2. stupně (konkrétně 7. a 9. ročníků) ZŠ a víceletých gymnázií.

V teoretické části byly popsány pojmy jako lexikologie, neologie, pojmy neologismus nebo okazionalismus. Hlavním tématem ovšem byly neologismy, u nichž došlo k popsání jejich historie, vzniku, kritérií jejich určování, či jejich klasifikace, a to vše podle různých autorů.

Výzkumná část se zakládala na dotazníkovém šetření u respondentů v 7. a 9. ročnících ZŠ a víceletého gymnázia. Mnou vytvořený dotazník byl rozdělen do 5 úkolů, konkrétně se jednalo o 3 otevřená a 2 uzavřená cvičení. Dotazníky vyplňovalo celkem 133 žáků z obou již zmíněných školských zařízení.

V 1. cvičení bylo po respondentech požadováno, aby napsali, co podle nich znamená pojem *neologismus* (*novotvar*). Zde si nejlépe vedli žáci 7. ročníku víceletého gymnázia, nejkreativnějším se zase stal 9. ročník ZŠ, jehož žáci vymysleli hned 10 možností, z nichž se o správnou jednalo pouze v jediném případě.

Ve 2. cvičení pak žáci měli zapsat libovolný neologismus, který znají. Tohoto úkolu se nejlépe zhostili opět žáci 7. ročníku víceletého gymnázia. Nejvíce variant odpovědi tentokrát zapsali opět žáci 9. ročníku ZŠ, a to 39.

Ve 3. cvičení bylo pro žáky připraveno 8 termínů, které měli za úkol vysvětlit. Ve 4 případech to nejlépe zvládli žáci 7. ročníku víceletého gymnázia a stali se tak opět nejúspěšnějšími. Ve 2 případech byli nejlepší žáci 9. ročníku ZŠ a rovněž ve 2 případech také žáci 9. ročníku víceletého gymnázia.

Ve 4., již uzavřeném, cvičení se úkolu vybrat správné významy uvedených 4 pojmů, nejlépe zhostili shodně žáci 9. ročníků, když byli nejúspěšnější vždy ve 2 dílčích úkolech. V tomto cvičení si poněkud pohoršil 7. ročník gymnázia, který po předchozích výborných výsledcích dvakrát obsadil až poslední příčku.

V 5. cvičení pak měli žáci za úkol spojit 8 pojmů s odpovídajícími významy. Toto cvičení se ukázalo jako nejjednodušší, jelikož v něm všechny ročníky dosáhli nejvyšší úspěšnosti, nicméně nejvíce správných odpovědí si připsal 9. ročník víceletého gymnázia, jehož žáci v tomto cvičení ani jednou nezachybovali.

Ukázalo se tedy, že největší obecné povědomí o tom, co to vlastně je neologismus, stejně jako nejlepší schopnost zapsat libovolný konkrétní neologismus, měli žáci 7. ročníku víceletého gymnázia, kteří svou znalost potvrdili nejlepším výsledkem i ve 3. otevřeném cvičení, když nejlépe vymýšleli významy k uvedeným neologismům. V uzavřených cvičeních si ovšem tento ročník vedl průměrně. Naopak v uzavřené části si nejlépe vedl 9. ročník víceletého gymnázia. Z výsledků výzkumu také vyplývá, že znalost jednotlivých konkrétních neologismů značně kolísá ve vztahu k oblasti původu pojmu. Neologismy z oblastí sociálních sítí, či celkově internetu a přejímky z anglického jazyka žákům nečinily velké problémy, na rozdíl od slov pocházejících z oblastí politologie, ekonomie nebo slova pocházející ze slangu a argotu.

Očekávalo se, že žáci 9. ročníků budou odpovídat lépe než jejich mladší kolegové, což se ovšem potvrdilo pouze v případě ZŠ. Na gymnáziu se toto očekávání potvrdilo pouze v cca 50 % cvičení. Dále se předpokládalo, že žáci gymnázia se budou prezentovat lepšími výsledky než jejich vrstevníci ze ZŠ. V tomto případě se ve většině případů ukázalo, že očekávání bylo správné. Vyšlo najevo, že věk dotazovaných nehrál ve vztahu ke správnosti odpovědí zásadní roli, naopak velký vliv hraje typ vzdělávacího zařízení, které žáci navštěvují.

Z výsledků dotazníkového šetření dále vyplývá, že žáci celkově mají poměrně dobrou pasivní znalost neologismů, jelikož ve spojování pojmů s příslušnými významy se chybovalo spíš výjimečně. Ovšem troufám si tvrdit, že celková znalost neologismů jako součásti jazykového systému, který mluvíci dnes a denně používá, byla uspokojivá pouze u žáků víceletého gymnázia.

Bibliografie

ADÁMKOVÁ, Petra, MARTINKOVÁ, Michaela a Oldřich ULÍČNÝ, ed. *Studie k moderní mluvnici češtiny*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2013. ISBN 978-80-244-3622-7.

BACHMANNOVÁ, Jarmila, KARLÍK, Petr, Marek NEKULA a Jana PLESKALOVÁ, ed. *Encyklopedický slovník češtiny*. Praha: Lidové noviny, 2002. ISBN 978-80-7106-484-8.

ČEJKA, Mirek. *Česká lexikologie a lexikografie*. Brno: Masarykova univerzita, 1992. ISBN 80-210-0393-6.

ČERMÁK, František. *Lexikon a sémantika*. Praha: Lidové noviny, 2010. ISBN 978-80-7422-020-3.

ČERVENÁ, Vlasta, DANEŠ, František a Josef FILIPEC, ed. *Slovník spisovné češtiny pro školu a veřejnost*. Praha: Academia, 1978.

FILIPEC, Josef a František ČERMÁK. *Česká lexikologie*. Praha: Academia, 1985. Studie a práce lingvistické.

GREPL, Miroslav. *Příruční mluvnice češtiny*. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 1995. ISBN 80-7106-134-4.

HAUSER, Přemysl. *Nauka o slovní zásobě*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1980. Učebnice pro vysoké školy.

HAVRÁNEK, Bohuslav, ed. *Slovník spisovného jazyka českého*. 2., nezměněné vyd. Praha: Academia, 1989.

KAVKA, Martin a Michal ŠKRABAL. *Hacknutá čeština: neortodoxní slovník dnešní mateřštiny*. Ilustroval Lukáš FIBRICH. V Brně: Jan Melvil Publishing, 2018. Briquet. ISBN 978-80-7555-058-3.

LINHART, Jiří. *Slovník cizích slov pro nové století: základní měnové jednotky, abecední seznam chemických prvků, jazykovědné pojmy : 30000 hesel*. Litvínov: Dialog, 2007. ISBN 80-7382-005-6.

LOTKO, Edvard. *Slovník lingvistických termínů pro filology*. 2., přeprac. a dopl. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého, 2000. ISBN 80-244-0123-1.

MARTINCOVÁ, Olga. *Neologizmy v dnešní češtině*. Praha: Ústav pro jazyk český Akademie věd České republiky, 2005. ISBN 80-864-9621-X.

MARTINCOVÁ, Olga. *Nová slova v češtině: slovník neologizmů 1*. Praha: Academia, 1998. ISBN 80-200-0640-0.

MARTINCOVÁ, Olga. *Nová slova v češtině: slovník neologizmů 2*. Praha: Academia, 2004. ISBN 80-200-1168-4.

MARTINCOVÁ, Olga. *Problematika neologizmů v současné spisovné češtině*. Praha: Univerzita Karlova, 1983.

Internetové zdroje

BOZDĚCHOVÁ, Ivana. Neologizmy v dnešní češtině. *Naše řeč* [online]. 2006, **89**(3), 147-149 [cit. 2019-06-27]. ISSN 2571-0893. Dostupné z: <http://nase-rec.ujc.cas.cz/archiv.php?art=7894>

Databáze excerpčního materiálu Neomat [online]. [cit. 2019-06-27]. Dostupné z: <http://www.neologismy.cz/>

MARTINCOVÁ, Olga a Nikolaj SAVICKÝ. Hybridní slova a některé obecné otázky neologie. *Slovo a slovesnost* [online]. 1987, **48**(2), 124-139 [cit. 2019-06-27]. ISSN 2571-0885. Dostupné z: <http://sas.ujc.cas.cz/archiv.php?art=3164>

PROKŠOVÁ, Hana. Jazykové zákampí: Hejtovat: Jazykové zákampí. *Literární noviny* [online]. Praha: Litmedia, 2019, 15. 11. 2014 [cit. 2019-06-27]. Dostupné z: <http://literarky.cz/component/content/article/200-jazykove-zakampi/18705-jazykove-zakampi-hejtovat>

SOTONA, Jiří. Čeština už není cool. *Novinky.cz* [online]. Praha: Borgis, 2019, 15. 9. 2017 [cit. 2019-06-27]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/veda-skoly/448932-cestina-uz-neni-cool.html>

STANĚK, Vladimír. Okazionalismy v současné české publicistice. *Naše řeč* [online]. 2002, **85**(2), 57-67 [cit. 2019-06-27]. ISSN 2571-0893. Dostupné z: <http://nase-rec.ujc.cas.cz/archiv.php?art=7672>

TRACHTOVÁ, Zdeňka. Sluníčkář je nový pravdoláskař: Zda je to jen móda, experti neodhadnou. *IDnes.cz*[online]. Praha: MAFRA, 2019, 16. 7. 2015 [cit. 2019-06-27]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/slunickar-je-novy-pravdolaskar.A150716_091217_domaci_zt

ZIKOVÁ, Markéta. Substantivní neologismy a jejich parasystémový charakter. *Naše řeč* [online]. 2001, **84**(2), 81-89 [cit. 2019-06-27]. ISSN 2571-0893. Dostupné z: <http://nase-rec.ujc.cas.cz/archiv.php?art=7613>

Přílohy

1) Dotazník pro respondenty

Dobrý den,

jmenuji se Ondřej Peterka a jsem studentem Pedagogické fakulty Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích, bakalářského studia, oboru český jazyk a společenské vědy. V rámci mého bakalářské práce (dále jen BP) Vás tímto prosím o vyplnění níže uvedeného dotazníku. Dotazník je zcela anonymní a jeho výsledky budou sloužit pouze k výzkumu BP.

Mnohokrát Vám děkuji, Ondřej Peterka

Nehodící se škrtněte!

Škola: GYMNÁZIUM/ZÁKLADNÍ ŠKOLA

Ročník: 7./9.

Pohlaví: CHLAPEC/DÍVKA

1. Jednoduše vysvětlete pojem NEOLOGISMUS (novotvar):
2. Napište alespoň jeden neologismus, který znáte (nepište, prosím, ty neologismy, které se vyskytují níže v tomto dotazníku):
3. U následujících neologismů vysvětlete jejich význam:
  - A) Selfie –
  - B) Afterparty –
  - C) Houmlesák –
  - D) Klik –
  - E) Emo –
  - F) Kazítko –
  - G) Zevling –
  - H) Hejtovat –
4. V tomto cvičení zaškrtněte správný význam slova:
  - I. Antiklaus
    - a. Člověk, který nemá rád Santa Klause (počeštěný výraz).
    - b. Ten, kdo nesouhlasí politicky i jinak s názory a činností Václava Klause (českého politika a bývalého prezidenta ČR) a jeho stoupenci.
    - c. Názorový oponent Václava Klause ml. v názorech na pedagogické otázky a problémy ve školství v ČR.
  - II. Privatizace
    - a. Ubytovací zařízení v naprostém soukromí.
    - b. Způsob nového zateplování budov pomocí přivatování skelnou vatou.
    - c. Převod majetku z vlastnictví státu do soukromého vlastnictví (restitucemi, prodejem, darováním); odstátnění.

- III. Piko
- Pervitin, (droga) který se šnupe.
  - Značka kypřicího prášku do pečiva.
  - Předpona značící ve fyzice určitou hmotnost (obdoba předpon MILI-, KILO-, atd.).
- IV. Sluníčkář
- Vědec, zabývající se výzkumem Slunce, jeho okolí a jevů s ním spojených.
  - Naivní, otevřený, multikulti, nadšený a světu otevřený člověk, název s mírně. negativním zabarvením
  - Člověk chodící oblíkaný výhradně ve žlutých a oranžových barvách, milující slunečnice a vše, co se týká Slunce. Často sdružovaný v určitých společnostech, sektách.

5. Spojte neologismy s významy k nim patřícími:

a. Psomil	1. symbol vytvořený pomocí grafických znaků nebo obrázků pro vyjádření pocitů, duševních stavů, užívaný v písemné elektronické komunikaci (e-mailech, SMS apod.); emotikon
b. Mikrovlínka	2. milovník psů
c. Smajlík	3. mikrovlnná trouba
d. VIP	4. velmi důležitá osoba
e. Lobbovat	5. tetování
f. Dealovat	6. obor zahrnující shromažďování informací o UFO, usilování o jejich interpretaci a snahu prokázat existenci jiných inteligentních bytostí ve vesmíru
g. Kérka, kéruňk	7. prodávat, distribuovat určité zboží (za provizi)
h. Ufologie	8. provádět lobbying, lobbování (koho; za co; pro co; proti čemu) (ovlivňování veřejných činitelů jako zákonodárců, vládních úředníků, zástupců médií aj.)